

Masteroppgave

ADM750 Samfunnsendring, organisasjon og ledelse

Den israelske bosettingspolitikken: 1967 - 2017

Israel`s settlement policy: 1967 - 2017

Anne-Merete Stavik Varhaugvik

Totalt antall sider inkludert forsiden: 82

Molde, 29.05.2017

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none">• ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands.• ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt.• ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt.• har alle referansene oppgitt i litteraturlisten.• ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§14 og 15.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert i Ephorus, se Retningslinjer for elektronisk innlevering og publisering av studiepoenggivende studentoppgaver	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 30

Veileder: Dag Harald Claes og Georg Panzer

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven, §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjennelse.

Oppgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering:

ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)?

ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut)

- Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over?

ja nei

Er oppgaven unntatt offentlighet?

ja nei

(inneholder taushetsbelagt informasjon. Jfr. Offl. §13/Fvl. §13)

Dato: 29.05.17

Forord

Denne oppgaven setter punktum for mine fem år på høghskolen i Molde. Følelsen jeg sitter igjen med etter å ha fullført Masteroppgaven er at jeg gjerne skulle skrevet mer. Det endelige produktet blir som et lite kapittel blant alle dataene jeg har samlet inn under prosessen. Om jeg ikke hadde hatt en problemstilling å forankre arbeidet i, samt rammer for hvor omfattende oppgaven skal være, så hadde nok dette blitt en bok.

Tusen takk til mine veiledere Dag Harald Claes og Georg Panzer for støtte og veiledning underveis. Deres tilbakemeldinger har vært viktige, og jeg har vært i faglig trygg hender.

Det ligger mye arbeid bak denne oppgaven og den er et resultat av flere ulike faktorer. For det første hadde jeg ikke vært der jeg er i dag uten mine foreldre. Kjære mamma og pappa - tusen takk for alt det positive dere har tilført livet mitt helt siden jeg kom til verden for 35 år siden. Denne oppgaven er et resultat av deres gener og omsorg.

Verdens beste Tante Bjørg - Takk for at du er så godhjertet at du lot meg overta leiligheten din når jeg ble student, det har vært avgjørende for min mulighet til å studere i så mange år. Og en stor takk for alle oppmuntrende ord du har kommet med i eksamenstiden – Du er fantastisk!

David og Aleksander, tenk at mamma nå er ferdig! Jeg vet studiene har gått på bekostning av tiden vi skulle tilbragt sammen. Jeg lover at jeg nå skal kompensere for den tapte tiden.

Livet tar innimellom uventede vendinger. Planen var å levere oppgaven en måned før fristen, men realiteten er at den ble levert samme dagen. Tusen takk kjære Christer for at du hjalp meg gjennom operasjonen og tiden etter.

Oppgaven dedikeres til en person som var her når jeg startet på studiene, men som dessverre ikke fikk oppleve at jeg fullførte. Livet vil aldri bli det samme uten deg.

Min kjære lillesøster Målfrid

Sammendrag

Etter seksdagerskrigen i 1967 ble de palestinske territoriene okkupert av Israel. Dette er en tverrfaglig studie som redegjør for den israelske bosettingspolitikken i de okkuperte områdene i tidsperioden mellom 1967 – 2017.

Problemstillingen er todelt hvor den første tar utgangspunkt i en hypotese om at bosettingspolitikken i hovedsak er begrunnet i sikkerhetshensyn. Tidsperioden er delt opp i epoker og det redegjøres for utviklingen over tid og forklaringer på politikken. Deretter drøftes i hvilken grad bosettingspolitikken er i strid med folkeretten.

Oppgavens problemstilling er følgende:

Hva forklarer den israelske bosetningspolitikken i de okkuperte områdene, og i hvilken grad, og hvordan, er denne politikken i strid med folkeretten?

Oppgaven tar utgangspunkt i Københavnerskolens sikkerhetiseringsteori og folkerettens bestemmelser. Den benytter seg av en kvalitativ innholdsanalyse.

Hovedfunnene i studien viser at den israelske bosettingspolitikken har endret seg i ulike epoker av politikken. Det er identifisert noen sentrale skillelinjer som kan sees i sammenheng med hvilke parti som har regjeringsmakten, og hvilken retning de tilhører innenfor sionismen. Sikkerhet er et uttalt hovedmotiv for bosettingspolitikken, noe som i stor grad gjenspeiler seg i retorikker om eksistensielle trusler. Det går imidlertid et skille mellom de som ønsker å bruke områdene som forhandlingskort i en fremtidig fredsavtale, og de som ønsker å beholde områdene for alltid. Det er avdekket at bosettingspolitikken er begrunnet i andre målsettinger enn bare sikkerhet. Videre viser den at bosettingspolitikken i de okkuperte territoriene er brudd på folkeretten.

Innhold

1.0	Innledning	1
1.1	Problemstilling	3
1.2	Avgrensning	4
1.3	Oppgavens oppbygging	6
2.0	Metode	7
2.1	Kvalitativ innholdsanalyse	7
2.2	Forberedelser og gjennomføring av datainnsamling	8
2.3	Kildekritiske vurderinger	8
3.0	Teoretisk tilnærming	9
3.1	Københavnerskolens sikkerhetiseringsteori	10
3.2	Sikkerhetisering og desikkerhetisering	10
3.3	Teoriens anvendelse i analysen	12
3.3.1	Sikkerhetiseringsaktør og publikum	12
3.3.2	Aktørers talehandlinger og atferd.....	13
3.3.3	Operasjonalisering.....	13
4.0	Staten Israel, ideologi og politisk struktur.....	14
4.1	Historisk innføring	14
4.2	Staten Israel	15
4.3	Den politiske strukturen i Israel	17
4.4	Politiske partier og bevegelser	18
4.4.1	Labor	18
4.4.2	Likud	18
4.4.3	Bosetterbevegelsen Gush Eminum	19
4.5	Sionismen	19
4.6	Israelske bosettinger i det palestinske territoriet	21
5.0	Israelsk bosettingspolitikk 1967 – 2017	22
5.1	Bosettingene kom på den politiske dagsorden: 1967-1977	22
5.2	Likud kom til makten – et stort skille i bosettingspolitikken: 1977-1992.....	24
5.3	Forsøk på fredsforhandlinger: 1992-2009	28
5.4	Fra sikkerhet til skillet mellom statlig og privat land: 2009-2017	31
5.5	Empirisk analyse	35
5.5.1	Bosettingspolitikken i perioden 1967 – 1977	35
5.5.2	Bosettingspolitikken i perioden 1977 – 1992	38

5.5.3	Bosettingspolitikken i perioden 1992 – 2009	40
5.5.4	Bosettingspolitikken i perioden 2009 – 2017	43
5.5.5	Avsluttende drøfting.....	45
6.0	Det juridiske grunnlaget.....	48
6.1	Folkeretten	48
6.2	FNs sikkerhetsråd	49
6.3	Sikkerhetsrådsresolusjoner	49
6.3.1	Sikkerhetsrådets resolusjon 242 (1967)	49
6.3.2	Sikkerhetsrådets resolusjon 2334 (2016)	50
6.4	Den fjerde Genevekonvensjonen (1949)	50
7.0	Folkerettslig drøfting	51
7.1	Legaliteten av den israelske okkupasjonen	52
7.2	Legaliteten av å bygge israelske bosettinger på det palestinske territoriet	56
7.2.1	Midlertidige eller permanente bosettinger?	58
7.3	Legaliteten av å ikke overholde sikkerhetsrådsresolusjoner	59
7.4	Avsluttende drøfting	61
8.0	Konklusjon.....	63
9.0	Litteraturliste.....	64
10.0	Vedlegg.....	72
10.1	Vedlegg 1 - Kart over regionen.	72
10.2	Vedlegg 2 - Kart over Allon-planen: 1967	73
10.3	Vedlegg 3 - Kart over soneinndelingen, Oslo Avtalen: 1995.....	74
10.4	Vedlegg 4 - Kart over områder som ble okkupert i 1967	75

1.0 Innledning

”The connection of the Jewish People to the Land has been in existence for more than 3,500 years. Judea and Samaria, the places where our forefathers Abraham, Isaac and Jacob walked, our forefathers David, Solomon, Isaiah and Jeremiah - this is not a foreign land, this is the Land of our Forefathers”

Benjamin Netanyahu – 2009

Slik beskriver Israels statsminister Benjamin Netanyahu det jødiske folks tilknytning til Vestbredden. Han benytter det hebraiske navnet Judea og Samaria som indikerer jødernes historiske og religiøse røtter til territoriet. Israel, som land og folk, har en flere tusen år lang historie. Men den moderne staten Israel ble først opprettet i 1948, og har røtter fra den sionistiske bevegelsen som oppstod på 1800-tallet. Det er en politisk ideologi og hovedmålet var en kolonisering av Palestina.

Opprettelsen av en jødisk stat i det bibelske Stor-Israel ble erklært i den israelske selvstendighetserklæringen fra 15. mai 1948. Dette er imidlertid ikke et rettslig dokument, men et politisk dokument hvor det fremkommer at intensjon var en jødisk stat, samt jødisk immigrasjon til området. Det blir også fastslått at staten skal være trofast mot FN-pakten. Dette førte til massive protester fra palestinerne og de arabiske nabolandene. Som et resultat har det oppstått flere kriger og opptøyer, og konflikten er i dag et av de mest kontroversielle temaene innenfor folkeretten og internasjonale relasjoner.

Det internasjonale samfunnet har forsøkt å få partene til å finne en løsning, og det overordnede målet er å etablere en to-statsløsning. Det største hinderet for denne målsettingen var de første tiårene at Israel ikke ble anerkjent av palestinerne og araberstatene. Dette førte blant annet til seksdagerskrigen i 1967 som resulterte i en israelsk okkupasjon av det palestinske territoriet. Da Israel skulle ta stilling til hvordan de fremover skulle disponere områdene var sikkerhet og forsvarsbare grenser det sentrale. Bosettinger var et av tiltakene for å oppnå dette, og med det kom bosettingspolitikken på dagsorden i Israel.

Folkeretten har regler som stater er pliktig å overholde ved okkupasjon. Som det fremkommer av Den fjerde Genevekonvensjonen (1949) er det ikke legitimt for en okkupasjonsmakt å etablere bosettinger og flytte egen befolkning inn i det okkupert territoriet. Det er imidlertid unntak for dette om bosettingene er nødvendige av sikkerhetsmessige hensyn og har en militære funksjon. Rett etter okkupasjonen vedtok Sikkerhetsrådet resolusjon 242 (1967). Der krevde de israelsk tilbaketrekking fra territoriene, men grunnet en tvetydighet i teksten er det mulig å tolke «*territories*» som enten deler av eller hele territoriet. Resolusjonen anerkjente i tillegg statenes behov for forsvarbare grenser.

Den offisielle politikken etter okkupasjonen var at bosettinger er nødvendig for at Israel skal være i stand til å forsvare seg. I begynnelsen ble det i hovedsak bygget militære utposter i sikkerhetsmessig strategiske områder. Men det viser seg imidlertid at det har vært en økende bosettingsaktivitet, og det er ikke lenger bare militære utposter som blir etablert. De ulike motivasjonene for bosettingene varierer med både historiske, ideologiske og sikkerhetsmessige motiver. Den stadig økende bosettingspraksisen har ført til at flere hevder de nå er hovedproblemet til at et fredsforsøk ikke kan realiseres. Israel motsier dette og hevder de ikke kan trekke seg tilbake fra hele området, på grunnlag av at de ikke er i stand til å forsvare seg ved grensene fra før 1967.

Med bakgrunn i dette vil oppgavens mål være å analysere den israelske bosettingspolitikken i perioden fra 1967 til 2017. Jeg har valgt dette tema siden det både er omstridt og dagsaktuelt. Jeg reiste til både Israel og det palestinske territoriet i 2014. Jeg fikk der førstehånds kunnskap om mange av problemområdene. I 2015 skrev jeg en studie hvor jeg analyserte hvorvidt den israelske politikken i de okkuperte områdene kan betegnes som folkerettslig apartheid. (Varhaugvik 2015). En av mine implikasjoner for videre forskning var å analysere bosettingspolitikken. Denne oppgaven vil i hovedsak analysere bosettingspolitikken innenfor et sikkerhetsteoretisk rammeverk. I tillegg har den en folkerettslig analyse, og er derfor tverrfaglig. De sentrale spørsmålene er om motivene for den israelske bosettingspolitikken er begrunnet i et sikkerhetsbehov? Og om bosettingspraksisen kan forsvares etter folkeretten?

1.1 Problemstilling

Israel-Palestina konflikten er mye omtalt i eksisterende litteratur og har vært tema i en mengde tidligere forskningsarbeider. Utfordringen når man skal undersøke konflikten er ikke mangel på problemområder, heller tvert imot, man må gjøre nøye avveide avgrensninger. Samtidig må problemstillingen og oppgavens oppbygning føre til nye funn. Dette kan være utfordrende med et tema som er så mye omtalt som dette.

For å belyse temaet tar oppgaven utgangspunkt i følgende problemstilling:

Hva forklarer den israelske bosetningspolitikken i de okkuperte områdene, og i hvilken grad, og hvordan, er denne politikken i strid med folkeretten?

Mitt mål for oppgaven er derfor todelt. For det første er jeg interessert i å finne forklaringer på den israelske bosetningspolitikken. Her tar jeg utgangspunkt i en hypotese om at de i hovedsak er begrunnet i sikkerhetshensyn. Denne delen av oppgaven er basert på teorien om sikkerhetisering (Buzan, Wæver og Wilde 1998) Jeg vil både diskutere om det har vært en vellykket sikkerhetisering, samt hvordan utviklingen har vært over tid. Sikkerhetisering er noe som ifølge Balzacq, Leonard og Ruzicka (2016) oppstår når en aktør bruker retorikker om eksistensielle trusler og med det flytter et tema til et annet nivå enn det som er normal politikk. Dette kan legitimere handlinger som ikke ellers ville vært akseptable. Formålet med å benytte denne teorien er å forklare diskursen og praksisen.

Det har innenfor fagmiljøene vært en tendens til å benytte sikkerhetiseringsteorien til å studere nye og ikke-tradisjonelle sikkerhetsproblemer som migrasjon og miljø. Men den har imidlertid vært benyttet i noen studier om Israel tidligere. For eksempel har Zeitoun (2007) sett på sikkerhetiseringen av vann i Israel-Palestina konflikten, og hevder teorien bidrar til et mer nyansert syn på trans-grense vannkonflikter. Schaefer (2012) har forsket på prosessen med å desikkerhetisere vannproblemer i både Israel og Jordan. I rapporten *History writing and securitization of the other: the construction and reconstruction of Palestinian and Israeli security discourses*, har Coskun (2010) redegjort for israelske og palestinske tilfeller hvor historiske fortellinger brukes til å skape rammer for sikkerhet. Målet var å bidra til de århundre lange debattene om historieskrivende politikk ved å benytte et sikkerhetsstudie perspektiv. Meg bekjent så har ikke teorien vært brukt i andre

studier til å forklare den israelske bosettingspolitikken. Min ambisjon er å forklare i hvilken grad og hvordan bosettingene har blitt sikkerhetisert, men også hvordan sikkerhetiseringen, har variert over tid. Analysen vil også kunne avdekke eventuelt andre motiver for bosettingspolitikken som ikke er sikkerhetsmessig.

For det andre vil jeg analysere de folkerettslige aspektene bosettingspolitikken utfordrer. Det valget er tatt på grunnlag av at sikkerhetiseringsteorien definerer en sikkerhetisering som vellykket uavhengig av folkerettsbrudd. Det har fra israelsk side kommet påstander om at Israel ikke er en okkupant i henhold til folkerettens bestemmelser, og at bosettingene derfor er lovlige om de er godkjent av israelske styresmakter. Det kommer frem i uttalelser fra regjeringsmedlemmer, departement og tema blir behandlet i Levy-rapporten (2012). Her hevdes det at skillet mellom privat og statlig grunn er det relevante, og ikke folkeretten sine bestemmelser.

1.2 Avgrensning

Problemstillingen forsøker å analysere et tema som henger sammen med en kompleks og overordnet konflikt. Bosettingspolitikken strekker seg over de siste femti årene og det har vært en rekke ulike hendelser i løpet av perioden. Et av de mest utfordrende og viktigste forarbeidene har vært å avgrense oppgaven.

For å besvare problemstillingens første spørsmål er det hensiktsmessig å dele analysen inn i ulike tidsepoker. På den måten ønsker jeg å analysere bosettingspolitikken innenfor hver epoke, og sammenligne de ulike periodene. Under forarbeidet og datainnsamlingen kom det tydelig frem at bosettingspolitikken er en kompleks del av den israelske politikken. Det har i tiden etter okkupasjonen vært ulike partikoalisjoner, motstridende interesser, ulike ideologier og uenigheter innad. Forskjellige interessegrupper har forsøkt å påvirke politikken og det har vært en utbredt lobbyvirksomhet. Siden sikkerhetiseringsteorien har som mål å analysere uttalelser og praksis fra Israel som aktør, er det nødvendig å fokusere på de jeg anser som representanter for staten. Enten i form av sin rolle, eller at de har vært avgjørende for den retningsangivende bosettingspolitikken. De indre uenighetene innenfor epokene blir ikke tillagt stor vekt i oppgaven.

Problemstillingens andre spørsmål er juridisk. Den analyserer bosettingspraksisen ved å benytte folkerettens bestemmelser og resolusjoner fra Sikkerhetsrådet som rammeverk.

Den israelske bosettingspolitikken utfordrer flere folkerettslige aspekter. Blant annet er det avdekket problemer på individnivå. Denne oppgaven analyserer imidlertid bosettingene på et overordnet nivå. De folkerettslige bestemmelsene om okkupasjon, samt Sikkerhetsrådsresolusjoner som omtaler bosettingspraksisen, vil være hovedfokus i analysen.

Jeg bruker et kvalitativt utgangspunkt i analysen og anser innholdsanalyse som mest hensiktsmessig for å besvare problemstillingen. Metoden blir nærmere redegjort for i oppgavens metodekapittel. Datainnsamlingen har vært avgrenset til dokumenter som i hovedsak har vært på engelsk, i noen tilfeller norsk. Det eksisterer en rekke dokumenter og uttalelser på hebraisk og ideelt sett hadde det vært interessant å ta de med i oppgaven. Men det lar seg ikke gjøre grunnet språkbarrieren, og et oversettelsesprogram har ikke nok validitet. Dette har imidlertid ikke ført til store avgrensinger siden det israelske Knesset har publisert og oversatt en rekke dokumenter og uttalelser til engelsk.

Det har også vært nødvendig å ta geografiske avgrensninger. I tillegg til det palestinske territoriet, ble også områder i Egypt, Syria og Jordan okkupert av Israel i 1967. (Vedlegg 4) Deler av disse er ikke lenger okkupert som følge av fredsforhandlinger. Denne studien er avgrenset til å bare analysere bosettingspolitikken i det palestinske territoriet. Når betegnelsene okkupert område eller territorium blir brukt, så innbefatter det Vestbredden, Gaza og Øst-Jerusalem. I tillegg vil området innimellom bli betegnet som Judea og Samaria. Begrepet blir brukt når kildene selv har brukt betegnelsen. Øst-Jerusalem er et område innenfor det palestinske territoriet som Israel hevder de har annektert. Byen er veldig omstridt og situasjonen er kompleks. Det er derfor ikke mulig å gi en fullverdig analyse av det spesifikke området innenfor oppgavens rammer. Siden jeg har valgt å analysere på et overordnet nivå kommer jeg ikke til å fordype meg i spesifikke steder, men oppgaven trekker allikevel inn eksempler fra områder av spesiell interesse.

1.3 Oppgavens oppbygging

Denne oppgaven består av 10 kapitler.

Kapittel 1 gir en innledning til oppgaven, redegjørelse for problemstillingen og avgrensningene som er gjort.

I kapittel 2 redegjøres det for kvalitativ innholdsanalyse, også kalt dokumentundersøkelse. I tillegg til å beskrive metoden gjøres det rede for hvilke metodiske valg som er tatt for å besvare problemstillingen.

I kapittel 3 presenteres teorien som blir benyttet til å analysere den israelske bosettingspolitikken. Først blir sikkerhetiseringsteorien presentert. Deretter blir de mest relevante begrepene presentert. Samt en forklaring på hvordan teorien blir operasjonalisert i analysen.

I kapittel 4 innledes det først med en historisk innføring. Deretter er kapitlets hovedfokus å gjøre rede for staten Israel, den politiske strukturen i landet og ideologier. Dette inkluderer en fremstilling av de mest relevante politiske partiene, bevegelser og sionismen som ideologi.

I kapittel 5 blir den israelske bosettingspolitikken analysert med sikkerhetiseringsteorien som rammeverk.

I kapittel 6 blir det juridiske grunnlaget presentert.

I kapittel 7 blir det juridiske grunnlaget brukt i en folkerettslig analyse av bosettingene. Det mest relevante her er Den fjerde Genevekonvensjonen og sikkerhetsrådsresolusjoner.

I kapittel 8 blir konklusjonen presentert. Den besvarer oppgavens problemstilling basert på analysene i kapittel 5 og kapittel 7.

I kapittel 9 er en liste over referansene som er brukt og kapittel 10 inneholder noen kart over området.

2.0 Metode

I dette kapittel blir det redegjort for hvilken metode som blir benyttet i oppgaven. Metode er, som Jacobsen (2005) beskriver det, en måte å gå frem på for å samle inn empiri. Den er et virkemiddel man benytter seg av for å kunne beskrive virkeligheten.

2.1 Kvalitativ innholdsanalyse

Innholdsanalyse, også kalt dokumentundersøkelse, anses å være det mest egnede metodeverktøyet til å besvare oppgavens problemstilling. Det er en kvalitativ metode som innebærer at man samler inn data ved å benytte seg av dokumenter som kilde. De mest relevante dokumentene blir systematisk gjennomgått med et mål om å finne relevant informasjon om det man skal studere. (Grønmo 2004) Ved å benytte seg av denne metoden er det ikke forskeren selv som har innhentet primærdata. Men man benytter seg i stedet av såkalte sekundærdata som er innhentet av andre. Det innebærer at man studerer offentlige dokumenter, politiske biografier, uttalelser o.l. Dette er hensiktsmessig når man ønsker å klargjøre synspunkter på, eller fortolkninger av en hendelse. (Jacobsen 2005)

Å benytte seg av kvalitativ innholdsanalyse egner seg særlig i tre situasjoner. Når det er umulig å samle inn primærdata, når man ønsker å få tak i hvordan andre har fortolket en viss situasjon eller hendelse, og når man ønsker å få tak i hva mennesker faktisk har sagt eller gjort. (Jacobsen 2005)

Denne oppgaven har et tema og problemstilling som gjør det nødvendig å samle inn data fra de siste femti årene. Å benytte seg av primærdata som blir samlet inn gjennom t.d. observasjon eller intervju ville derfor ikke vært fruktbart. De mest sentrale informantene er i posisjoner hvor det innenfor oppgavens rammer ville vært nærmest umulig å få tak i de, eller de er avgått med døden. Sekundærkilder er derfor nødvendig, på tross av utfordringene det innebærer. En konsekvens av det er at jeg ikke har full kontroll over de forholdene som påvirker påliteligheten til dataene. Det har derfor vært viktig å minimalisere den effekten ved å finne frem til data med stor grad av reliabilitet.

2.2 Forberedelser og gjennomføring av datainnsamling

Under forberedelsen til datainnsamlingen var det viktig å avklare fokus ved å velge hvilke typer tekster som skulle velges. Denne avklaringen tok utgangspunkt i problemstillingen oppgaven skal besvare. I følge Grønmo (2004) er det viktig at problemstillingen danner grunnlaget for å vurdere hvilke data som er relevante om man underveis oppdager nye muligheter og behov. Denne oppgaven tar først og fremst utgangspunkt i dokumenter og uttalelser fra aktører som representerer kildene jeg ideelt sett skulle vært i kontakt med, om studien hadde benyttet seg av primærkilder.

For å belyse hva som kan forklare den israelske bosettingspolitikken, baserer oppgaven seg på dokumenter fra den israelske regjeringen, politiske aktører og det israelske utenriksdepartementet for å innhente data om deres uttalelser og synspunkter. Det har vært viktig å unngå kilder som ulike interesseorganisasjoner som kjemper på hver sin side av konflikten. Det valget er tatt fordi de i noen tilfeller ikke har en nyansert tilnærming til tema. Unntak er imidlertid tatt ved at oppgaven henviser til den israelske menneskerettighetsorganisasjonen B'Tselem. Det valget kan forsvares ved at flere FN rapporter baserer seg på data fra organisasjonen. FN er en organisasjon med stor grad av reliabilitet og data som er innhentet til denne oppgaven er de samme som FN har brukt. Men like fullt er deres påstander nøye sjekket opp mot andre kilder for å se om det er samsvar.

Opgaven er tverrfaglig og den folkerettslige delen av problemstillingen vil i hovedsak bli analysert ved bruk av juridiske dokumenter og Sikkerhetsrådsresolusjoner. Disse blir redegjort for i kapittel 6. For å avdekke det israelske synspunktet har deres uttalelser og praksis blitt benyttet som motargumenter i den juridiske drøftingen. Ved bruk av andre kilder er det gjort nøye undersøkelser på om dataene jeg har innhentet er i samsvar med annen troverdig litteratur.

2.3 Kildekritiske vurderinger

Under selve datainnsamlingen har tekstene blitt systematisk gjennomgått for å velge de mest relevante til å besvare problemstillingen. Det viktige i denne prosessen har vært å velge, registrere og kategorisere relevant innhold. Det har også vært foretatt kildekritiske

og kontekstuelle vurderinger av tekstene. En mengde data har blitt samlet inn og bearbeidet både før og under oppgaveskrivingen. En del av datamaterialet er utelatt fra studien da det viste seg at kildene ikke var sikre nok til å oppnå mest mulig reliabilitet, eller de er utelatt for å avgrense oppgaven. Når man skal foreta en kildekritisk vurdering trekker Grønmo (2004) frem følgende punkter som særlig viktig: man må vurdere kildenes tilgjengelighet, relevans, autentisitet og troverdighet. Et overordnet mål når man samler inn data er å finne og registrere innholdet i tekstene som er relevante for problemstillingen man skal besvare. Denne vurderingen er en sentral del av den systematiske gjennomgangen av tekstens innhold, og styrker mulighetene for å vurdere om de er autentiske og troverdige som kilder. (Grønmo 2004)

En del av kildene har kommet fra israelske myndigheter sine offisielle sider. Det har bidratt til å innhente data om deres synspunkter. Men samtidig er det viktig å være klar over at de er part i konflikten og at deres tilnærming ikke nødvendigvis er nyansert. Men de er nyttige for å forklare det israelske standpunktet. Deres uttalelser vil bli analysert opp mot praksisen som har vært gjennomført. På den måten vil man få en balansert fremstilling som ikke utelukkende baserer seg på en part i konflikten.

Som nevnt tidligere har språkbarrieren også vært en utfordring i arbeidet med å innhente data og vurdere kilder. Det har dessverre vist seg at enkelte uttalelser og dokumenter har vært på hebraisk, disse har derfor blitt utelatt. Men i noen tilfeller finnes det oversettelser til engelsk. Ved å benytte oversettelser har det vært viktig å vurdere hvem som står bak oversettelsene, og om det samsvarer med andre oversettelser av den samme teksten. I de få tilfellene hvor oppgaven har benyttet seg av dokumenter som opprinnelig var presentert på hebraisk, er tekstens innhold kontrollert opp mot andre tolkninger for å klargjøre om det er samsvar, og om dokumentet dermed kan anses som troverdig.

3.0 Teoretisk tilnærming

I dette kapittel blir det gjort rede for det analytiske rammeverket som er benyttet for å belyse den israelske bosettingspolitikken. Kapitlet starter med en presentasjon av sikkerhetiseringsteorien. Deretter blir de mest relevante begrepene gjennomgått før kapitlet avsluttes med en redegjørelse for hvordan teorien blir anvendt i analysen.

3.1 Københavnerskolens sikkerhetiseringsteori

Sikkerhet er et sentralt tema innenfor studier om internasjonale relasjoner. Den tradisjonelle definisjonen på sikkerhet hadde i hovedsak en militær kontekst, og omhandlet ifølge Buzan, Wæver og Wilde (1998) statens overlevelse og retten til å benytte nødvendige midler for å sikre statens videre eksistens. Men som følger av den kalde krigen har sikkerhetsstudiene endret seg og dagens definisjoner omfavner mye mer. En av de mest siterte definisjonene på sikkerhetisering i dag er: *”When a securitizing actor use a rhetoric of existential threat and thereby takes an issue out of what under those conditions is normal politics, we have a case of securitization”* (Balzacq, Leonard og Ruzicka 2016, 495)

Et av bidragene til et bredere studie av sikkerhet er Københavnerskolen og deres sikkerhetiseringsteori. Her åpnes det for at ikke-militære temaer kan inkluderes i sikkerhetsstudier, og teorien åpner for å studere langt flere aktører og sikkerhetstrusler enn tidligere. Man kan ut fra denne definisjon se på sikkerhet som en mer ekstrem versjon av politisering. *«The move that takes politics beyond the established rules of the game and frames the issue either as a special kind of politics or as above politics»* (Buzan, Wæver og Wilde 1998, 23)

Kjernen i sikkerhetiseringsteorien er at man gjennom talehandlinger forsøker å sikkerhetisere et tema, og den er ifølge Collins (2010) et rammeverk man kan benytte til å forstå hvordan, hvorfor og av hvem spesifikke saker blir sikkerhetisert. Selv om den bidrar til å kunne adoptere en bredere konseptualisering av sikkerhet så mister man allikevel ikke det sentrale i uttrykket.

3.2 Sikkerhetisering og desikkerhetisering

Sikkerhetisering er en prosess hvor man forsøker å gjøre et tema til et sikkerhetsanliggende. Den starter med at en aktør gjennom talehandlinger uttaler at noe er potensielt truet, og som en konsekvens må man bruke ekstraordinære midler til å forhindre den påståtte trusselen. Aktøren kan være en minister eller andre personer som kan anses å tale på vegne av de som er truet. Aktøren må ikke bruke ordet sikkerhet, men talehandlingen må beskrive en trussel som krever spesielle tiltak. Et viktig poeng er at påstandene ikke

nødvendigvis reflekterer de faktiske forhold. (Buzan, Wæver og Wilde 1998) Det finnes flere former for talehandlinger (Searle 1979). I denne oppgaven er Searles kategori *assertives* (påstander) den mest aktuelle. Poenget med slike påstander “*is to commit the speaker to something’s being the case*” (Searle 1979: 12). Målet med de israelske talehandlingene er å overbevise tilhørerne om at bosettingene er av avgjørende sikkerhetspolitisk betydning for staten Israel. Talehandlingene må utføres av de rette personene og i den rette sammenheng eller situasjon. Som John Austin (1962: 166-67) påpekte er det allikevel ikke gitt at de har den ønskede effekt, talehandlingene kan *misfire*, som han kaller det. I følge Balzacq, Leonard og Ruzicka (2016) er sikkerhetsproblemer ofte et resultat av lederes forsøk på å forstå og forme verden, og de reflekterer nødvendigvis ikke de objektive forholdene i verden. Om aktørens talehandlinger, uavhengig av de faktiske forhold, får aksept hos et relevant publikum kan vi konkludere med at temaet har blitt sikkerhetisert.

Det aktørene hevder er eksistensielt truet kalles et referanseobjekt. Alt kan ifølge Buzan, Wæver og Wilde (1998) teoretisk sett bli forsøkt konstruert som et referanseobjekt. Men i praksis viser det seg at enkelte områder er lettere å sikkerhetisere enn andre, som eksempel en stats overlevelse. I boken *Security: A new framework for analysis* kategoriserer Buzan, Wæver og Wilde (1998) fem ulike sektorer hvor sikkerhetsprosesser kan foregå. Den militære sektoren, miljø sektoren, den økonomiske sektoren, den samfunnsmessige sektoren og den politiske sektoren.

Den politiske sektoren, som denne oppgaven fokuserer på, er veldig sammenfallende med den militære sektoren siden kjernen i begge er trusler mot en stats suverenitet. Den militære sektoren representerer det tradisjonelle synet på sikkerhet og har staten som det viktigste referanseobjektet. Elitene som styrer landet er de viktigste sikkerhetiseringsaktørene og målet innenfor denne sektoren er å beskytte statens territorielle integritet. De sikkerhetsmessige hovedbekymringene er statens omgivelser både regionalt og nasjonalt. (Buzan, Wæver og Wilde 1998)

Innenfor den politiske sektoren er sikkerhetsagendaen å opprettholde en organisatorisk stabilitet av sosial orden, noe som også kan innbefatte ikke-militære trusler mot suvereniteten. Om man tar utgangspunkt i en stat er det vanligvis de politiske lederne som er sikkerhetiseringsaktørene. En av truslene mot en stat kan være grunnet deres politiske

ideologi. Arabernes posisjon mot Israel var en sånn trussel, men denne situasjonen har endret seg. (Buzan, Wæver og Wilde 1998)

Et tema som har blitt til et sikkerhetsanliggende kan miste denne statusen og bli desikkerhetisert. Det innebærer at en sak fjernes fra den sikkerhetspolitiske agendaen. Men det samme tema kan igjen bli sikkerhetisert, da snakker man om en resikkerhetisering.

3.3 Teoriens anvendelse i analysen

Det er av flere grunner interessant å anvende sikkerhetiseringsteorien til å forstå den israelske bosettingspolitikken. Staten Israel har en fremtredende sikkerhetsdiskurs og praksis, noe som gjenspeiler seg i retorikker om eksistensielle trusler for å fremme ulike retningslinjer. Dette gjelder også okkupasjonen og bosettingspolitikken som i 1969 ble begrunnet som nødvendige sikkerhetstiltak. I analysen vil teorien bli brukt til å analysere sikkerhetsretorikken med referanse til bosettingene i perioden fra 1967 til 2017. Målet for analysen er å undersøke om det har vært forsøk på sikkerhetisering og/eller forsøk på desikkerhetisering i ulike epoker av den israelske politikken. Dette vil også bidra til å belyse eventuelt andre motiver for bosettingene.

3.3.1 Sikkerhetiseringsaktør og publikum

Som tidligere nevnt er et tema sikkerhetisert om et publikum aksepterer talehandlinger fremstilt av en aktør. Staten Israel er den overordnede aktøren i oppgaven og analysen vil derfor ta utgangspunkt i talehandlinger, praksis og vedtak fra ulike aktører som kan sies å representere staten Israel. Hvem som skal anses som publikum gir ikke teorien noe entydig svar på. I følge Balzacq, Leonard og Ruzicka (2016) er definisjonen på publikum overraskende nok en av de minst utviklede konseptene i teoriens opprinnelige formulering. I mange sammenhenger er det ikke bare et publikum, men flere alternativer. Dette gjør det komplekst og i praksis er det uklart hvordan man kan resonere seg frem til og vurdere verdien av en slik aksept over en annen. Publikum for denne analysen er avgrenset til den israelske befolkningen. Et annet alternativ som kunne vært spennende er det internasjonale samfunnet. Men siden deres reaksjoner blir belyst gjennom sikkerhetsrådsresolusjoner i oppgavens juridiske analyse, har jeg valgt å definere det på denne måten. En indikasjon på publikums aksept kan være valgresultater.

3.3.2 Aktørers talehandlinger og atferd

Talehandlinger er sentrale i sikkerhetiseringsteorien. Men om analysen bare skulle fokusert på talehandlinger ville viktig informasjon gå tapt. Blant annet er det naturlig å anta at mange av de ikke er offentlig tilgjengelige og/eller de er på hebraisk. Det kan også være at aktører har skjulte agendaer som vanskelig lar seg belyse ved å utelukkende fokusere på talehandlinger. Som følge av dette har jeg valgt å også undersøke praksisen og vedtak som blir tatt. Denne utvidede fremgangsmåten har i økende grad blitt anvendt innenfor dette forskningsfeltet. I følge Balzacq, Leonard og Ruzicka (2016) har teorien gradvis gått mot å også undersøke praksis, enten for å utfylle eller for å overskride den opprinnelige vektleggingen på talehandlinger. Mange forskere har bygget bro mellom uttalelser og praksis for å overkomme de empiriske utfordringene teorien har. Ved å ta disse valgene vil analysen kunne få med aspekter som teorien ellers ikke ville belyst. For eksempel kan et tema bli forsøkt omgjort til et sikkerhetsanliggende, eller omvendt, uten at dette kommer frem i talehandlinger. Ved å inkludere praksisen og vedtakene i analysen er det åpnet for en bredere kildebruk, og en mer oppklarende analyse om hva som forklarer bosettingspolitikken i de okkuperte territoriene.

3.3.3 Operasjonalisering

Hvordan vil Israels forsøk på å legitimere bosettingene ved å behandle de som et sikkerhetsspørsmål komme til uttrykk? For å operasjonalisere prosessene vil analysen identifisere uttalelser fra aktørene, praksisen og vedtak de tar. Nedenfor gjøres rede for hvordan dette blir operasjonalisert. Det innebærer å identifisere hva som kan anses som et forsøk på sikkerhetisering, resikkerhetisering og desikkerhetisering.

3.3.3.1 Identifisering av talehandlinger og praksis

For at bosettingspolitikken gjennom talehandlinger skal anses som sikkerhetisert, desikkerhetisert eller resikkerhetisert må det ligge konkrete uttrykk til grunn. Som nevnt innledningsvis er det ikke nødvendig at en aktør bruker begrepet sikkerhet. Innenfor den politiske sektoren vil en aktør ifølge Buzan, Wæver og Wilde (1998) fokusere på sikkerhetsargumentasjon med referanse til statens suverenitet. Det kan være opposisjoner

som ikke er enige i talehandlingene, men i det moderne statssystemet er det regjeringen som er den legitime stemmen til staten.

En indikator på at noe blir forsøkt sikkerhetisert, eller har blitt det, er om en aktør skaper et bilde som viser et motsetningsforhold. Uttalelser som indikerer at Israel er truet, og at bosettingene er nødvendige sikkerhetstiltak for å sikre statens suverenitet, vil være sentrale i analysen. Om analysen avdekker forsøk, eller ønsker om å finne fredelige løsninger og samarbeid, er det indikasjoner på at det blir forsøkt eller har blitt desikkerhetisert. Eksempler på dette kan være tilbaketrekking, fredsforhandlinger og samtaler mellom partene. Om analysen avdekker talehandling, eller uttalelser og praksis som ikke omhandler sikkerhet, kan det også avdekke andre motiver.

4.0 Staten Israel, ideologi og politisk struktur

Israel er kjent som en jødisk stat og et av landets grunnleggende mål har vært en jødisk stat med en jødisk majoritet. Dette kapittel starter med en kort historisk innføring. Deretter blir det redegjort for den politiske strukturen, de mest relevante partiene, bevegelser og sionismen som ideologi.

4.1 Historisk innføring

Tidligere var Palestina en del av det osmanske riket og frem til 1922 ble begrepet Palestina brukt veldig bredt. Men i 1922, etter det osmanske riket hadde gått i oppløsning, ble den britiske delingsplanen lagt frem. Områdene på østbredden av Jordanelven ble kalt Trans Jordan, det som er Jordan i dag. Området på Vestbredden av elven ble kjent som Palestina, det som i dag er kjent som det palestinske territoriet og Israel. (Mahler 2010) En forutsetning for det britiske mandatsystemet på de okkuperte områdene var at de ikke var å betrakte som erobrerens eiendom som kunne annekteres. Mandatmaktene var bare forvaltere av området, under oppsyn fra Folkeforbundets mandatkommissjon. (Butenschøn 2008)

I 1946 ble Folkeforbundet oppløst og erstattet av FN. Storbritannia hadde på daværende tidspunkt makten i Palestina, men siden de ikke forvaltet deres suverenitet var de ikke i

stand til å bestemme løsningen på problemet. Det kommer frem av Butenschøn (2008) at Storbritannia arrangerte to forhandlinger i 1946/1947, uten at det kom noen løsning ut av det. Sionistene ville ikke akseptere forslag som ikke tok utgangspunkt i at jødene skulle få en stat, fortrinnsvis mesteparten av Palestina. Palestinerne og araberstatene på sin side avviste ethvert forsøk på å dele Palestina for å opprette en jødisk stat. Den 18. Februar holdt den britisk utenriksministeren en tale som skulle starte et nytt kapittel i Midtøstens historie og internasjonal politikk:

Vi har besluttet at vi er ute av stand til å godta noen av de ordningene som araberne og jødene har presentert eller at vi selv skulle påtvinge en løsning på egen hånd. Vi har derfor konkludert med at den eneste veien som er åpen for oss nå, er å forelegge problemet for FN til bedømmelse. Vi vil forklare at mandatet har vært uhåndterlig i praksis, og at forpliktelsene overfor de to samfunnene i Palestina ikke har vært mulig å forene... Vi skal anmode FN om å... anbefale en løsning på problemet. Vi har ikke til hensikt selv å anbefale en bestemt løsning. (Butenschøn 2008, 217)

Britene la Palestina problemet frem for FN i 1947. Nye stormakter med sine egne agendaer i området hadde kommet på banen og britene kunne ikke lenger sikre nødvendig politisk støtte i FN til en løsning de kunne akseptere. Dette resulterte i at FNs generalforsamling vedtok en anbefaling om at det skulle opprettes to stater i Palestina, en arabisk og en jødisk. (Butenschøn 2008) Staten Israel ble opprettet i 1948 og i de første tiårene var hovedgrunnen til konfliktnivået at palestinerne og nabolandene ikke anerkjente den nye staten. Men etter seksdagerskrigen i 1967, da bosettingspolitikken kom på dagsorden, har mye av konflikten vært grunnet i okkupasjonen og bosettingsaktivitet i de palestinske territoriene.

4.2 Staten Israel

Da Israel ble opprettet i 1948 hadde de ingen konstitusjon eller definerte grenser. I følge Butenschøn (2008) hadde det sammenheng med krigssituasjonen, men også grunnleggende spørsmål som ikke hadde blitt avklart internt i sionistbevegelsen. De mest sentrale spørsmålene de stod ovenfor var hva slags jødisk stat Israel skulle være og hvilket forhold staten skulle ha til jødedommen som religion. Hvilket forhold skulle den ha til den

internasjonale sionistbevegelsen, til jødene rundt om i verden og til statens palestinsk-arabiske befolkning. I erklæringen fra statens opprettelse i 1948 leste Ben Gurion opp en erklæring om opprettelsen av staten Israel til det provisoriske nasjonalrådet, forløperen til det israelske parlamentet Knesset.

Staten Israel vil være åpen for immigrasjon av jøder fra alle land som de er spredd i; vil fremme utviklingen av landet til fordel for alle dets innbygger; vil være basert på prinsippene om frihet, rettferd og fred slik de ble formet av Israels profeter; vil beskytte den fulle sosiale og politiske likheten til alle dens borgere, uten hensyn til religion, rase eller kjønn; vil garantere religionsfrihet og åndsfrihet og frihet til utdanning og kultur; vil sikre de hellige steder for alle religioner; og vil lojalt opprettholde prinsippene i FNs Charter (Butenschøn 2008, 263)

FN vedtok i Resolusjon 181 (1947) at Israel skulle utforme en konstitusjon. Det ble i erklæringen fra David Ben Gurion lovet at en grunnlovgivende forsamling skulle utforme en konstitusjon innen 1. Oktober 1948. Og at Israel skal samarbeide med FN om en implementering av delingsplanen for Palestina. Ifølge Butenschøn (2008) må erklæringen leses ut fra situasjonene den ble skrevet. Han hevder den ble formulert på en måte som kunne fremme sjansene for internasjonale annerkjennelse. Den balanserte derfor mellom en understreking av jødisk-nasjonal krav på Palestina som jødenes rettmessige arv og hjemland, og en tilslutning til universelle prinsipper om likhet og rettferdighet.

Israel har enda ikke fått noen grunnlov. Det har blitt stilt spørsmål om hvorvidt den overnevnte erklæringen skal betraktes som et konstitusjonelt dokument som erstatter en grunnlov. Men Israelsk høyesterett uttalte allerede i 1948 at den ikke hadde noen juridisk bindende kraft for Israel. (Butenschøn 2008) I følge Israel Ministry of Foreign Affairs (2001) har ikke Israel noen formell grunnlov, men de fleste kapitler i den potensielle grunnloven er skrevet og vedtatt som ordinere lover med kontekstuelle regler, såkalt Basic Laws. Disse kan endres med et flertall i Knesset, men de anses ifølge Butenschøn (2008) å ha en stor tyngde i israelsk statsrett, noe som er fastslått av israelsk høyesterett.

I en lov fra 1952 blir Verdens Sionistorganisasjon og dens utøvende organ Jewish Agency definert som autoriserte institusjoner i Israel som har ansvar for å utvikle og bosette landet. I 1954 ble loven opphøyet til en pakt mellom Israel og Verdens Sionistorganisasjon.

(Butenschøn 2008) I Landloven fra 1960 ble det bestemt at all fast eiendom som er eid av staten eller de sionistiske institusjonene ikke kan selges eller overføres til andre eiere annet enn det som er fastsatt ved lov. De Israelske lovene fastlegger ifølge Butenschøn (2008) at staten har tydelige jødiske formål. De er ikke først og fremst av en religiøs karakter, men er ment for å sikre at staten legger til rette for jødisk innvandring og bosetting, hindre tilbakevending av palestinske flyktninger, samt beslaglegge arealer og annen fast eiendom som vil fremme denne målsettingen.

4.3 Den politiske strukturen i Israel

Det politiske systemet i Israel er bygd opp som et parlamentarisk demokrati. Systemet er basert på prinsippet om maktfordeling hvor makten er fordelt på tre uavhengige institusjoner. Den utøvende makten er representert av regjeringen som er underlagt tilliten til den lovgivende makten representert av Knesset, den dømmende makten er representert av det israelske rettsvesenet. (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013)

Ifølge Israel Ministry of Foreign Affairs (2001) er presidenten statsoverhodet. Presidentens kontor symboliserer statsenheten utover partipolitikk, og pliktene er mest seremonielle og formelle. Knesset er det israelske parlamentet og deres hovedfunksjon er å vedta lover. De holder også debatter i plenum om regjeringens politikk og aktivitet. Sammensettingen i Knesset blir fastsatt etter valg og de sitter i en periode på fire år, om de ikke blir oppløst av statsministeren eller av seg selv før perioden er over. Regjeringen som er den utøvende myndigheten blir ledet av statsministeren. Deres oppgave er å administrere interne og utenrikssaker, inkludert sikkerhetsspørsmål. De er ansvarlige ovenfor Knesset, men har bred politisk beslutningsmyndighet og fullmakt til å iverksette tiltak på spørsmål som ved lov ikke er delegert til annen myndighet. Regjeringen sitter også som hovedregel i fire år. Det israelske rettsvesenet er uavhengige av Knesset og Regjeringen, og dommerne er utnevnt av presidenten på anbefaling av en valgkomite. Selv om lovverket er innenfor Knesset sitt kompetansefelt har høyesterett myndighet til å avgjøre om en lov er i samsvar med Basic Laws.

4.4 Politiske partier og bevegelser

Det har vært mange partier i Israels korte politiske historie. Nye har kommet til, enkelte har gått i oppløsning og flere har slått seg sammen. Den israelske politikken har vært preget av koalisjoner siden ingen parti så langt har styrt alene. Mahler (2010) plasserer de israelske partiene innenfor fire kategorier; venstre, sentrum, høyre og religiøse partier. Det eksisterer også arabiske partier, men de har ikke vært medlemmer i en regjeringskoalisjon eller hatt noen maktposisjoner i Knesset.

To av de største blokkene i israelsk politikk er Labor og Likud. Mahler (2010) viser til at i de senere år har saker som omhandler utenrikspolitikk, bosettinger på Vestbredden og den nasjonale sikkerheten vært tema som skiller de. Labor ble sett på som et parti som støttet fredsforhandlinger og moderasjon, men Likud ble posisjonert som et parti som fokuserte på nasjonens sikkerhet og tøff respons i Palestina spørsmålet.

4.4.1 Labor

Labor er et klassisk sosialdemokratisk parti som forplikter seg til å gi sosiale og økonomiske fordeler til allmenheten. De befinner seg på venstresiden av den politiske skalaen. Da staten Israel ble opprettet ble de sett på som det eneste valget for en israelsk regjering, en posisjon de har mistet de senere årene. (Mahler 2010) Ifølge Oxford (2017) ble de etablert i 1968 ved at tre sosialistiske partier slo seg sammen. Partiet kombinerte sionismen med sosialismen ved å oppfordre til jødisk innvandring, en sosial velferdspolitik og en sekulær stat som skilte den jødiske religionen fra staten. De var i starten ledet av Meir og Rabin, men som følge av påstander om korrupsjon trakk Rabin seg i 1977. Noe som førte til et valgnederlag på grunn av etableringen av den konservative opposisjonen i form av Likud. Partiet har ifølge Jewish Virtual Library (2015) hatt tre statsministre etter 1977; Yitzhak Rabin, Shimon Peres og Ehud Barak.

4.4.2 Likud

Ifølge Likud (2015) ble partiet opprettet i 1973 ved at flere opposisjonspartier slo seg sammen og dannet et nytt parti som kunne utfordre Labor. De er et sentrum-høyre parti på den politiske skalaen. (Mahler 2010) Partiets første leder var Menachem Begin som

tidligere ledet et parti langt på høyresiden. I sin egen partiomtale hevder Likud (2015) at de vedtok prinsipper for sosial likhet, fri markedsøkonomi og bevaring av jødisk tradisjon og kultur. Da partiet kom til makten for første gang i 1977, under Begin sitt lederskap, tok de til orde for jødiske bosettinger i Judea og Samaria, og innførte Jerusalem loven som fastslo at hele byen er Israels hovedstad.

Da Begin forlot politikken i 1983 ble Yitzhak Shamir utnevnt som statsminister. Han ble kjent for sin standhaftighet og fornektelse av å inngå kompromiss om Israels sikkerhet. Han gikk av som partiets leder i 1993 og ble erstattet av Benjamin Netanyahu som satt frem til 1999 da han midlertidig trakk seg ut av politikken. Hans etterfølger Ariel Sharon fikk Likud inn i regjering igjen i 2001 og satt på vegne av partiet i regjering fram til November 2005. Under denne perioden ledet han byggingen av separasjonsmuren, og i 2005 ledet han The Gaza Disengagement Plan som førte til at de israelske bosettingene i Gaza ble fjernet. Da han i 2005 forlot Likud for å starte et nytt parti ble Netanyahu igjen valgt som partileder. Og etter tre år i opposisjon kom Likud til makten igjen i 2009. Partiet har med Benjamin Netanyahu som leder og statsminister hatt makten i koalisjonsregjeringer frem til nå. (Likud 2015)

4.4.3 Bosetterbevegelsen Gush Eminum

Gush Eminum er en bosetterbevegelse som etablerte seg i 1974. Ifølge Butenschøn (2006) er det vanlig å framstille de som ekstremistiske og fanatiske. På midten av 70-tallet etablerte de jødiske bosettinger illegalt på Vestbredden. Men etter at Begin kom til makten i 1977 kunne de samarbeide direkte med regjeringen om videre ekspansjon. De så på Yom Kippur krigen i 1973 som del av en messiansk prosess, og hadde et konstruktivt program som blant annet gjorde krav på å fortsette bosettingstradisjonen. (Beilin 1992)

4.5 Sionismen

Sionismen kan defineres som det jødiske folks bevegelse for nasjonal frigjøring, en bevegelse som nådde sitt klimaks ved opprettelsen av staten Israel i 1948. Bevegelsen er mye mer kompleks enn konvensjonelle nasjonale frigjøringsbevegelser og ideologier. Den oppstod utenfor det territoriet den henvendte seg til og målgruppen, den jødiske befolkningen, befant seg over hele verden og ikke konsentrert innenfor et geografisk

område. (Mahler 2010) Sionismens opprinnelige kjerne inneholdt i hovedsak to prinsipper. For det første prøvde den å få jødene til å returnere til "*The land of Israel*" og gjenopplive det jødiske samfunnet, kulturen, språket og andre institusjoner.

For det andre forsøkte den å etablere et anerkjent og sikkert hjem for jødene i Palestina, som de anså som deres historiske hjemland. Der ville de ha en jødisk majoritet i en jødisk stat, og med det kunne gi fremtidige generasjoner frihet fra forfølgelse. Siden staten Israel ble opprettet har sionistbevegelsen forsøkt å oppmuntre til innvandring, over tre millioner jøder har innvandret og Israel har blitt hjemstedet for jøder fra hele verden. (Mahler 2010)

Det har utviklet seg ulike retninger innenfor sionismen. En av retningene legger vekt på jødisk bosetting. Det er de som aksepterer ideen om det jødiske folk i det jødiske landet som ble fremmet av den klassiske sionismen. Deres mening er at det jødiske landet Israel fikk kontroll over i 1948 er utilstrekkelig. En gruppe innenfor denne retningen er Gush Eminent som har som formål å øke jødernes tilstedeværelse på Vestbredden gjennom å etablere hundrevis av bosettinger og fremme en tilbakevending av sionismen som en ideologisk og kulturell bevegelse. (Mahler 2010)

En mer mainstream retning innenfor tradisjonell sionisme er det som blir referert til som sosialistisk sionisme. Retningene fokuserer mindre på geografiske grenser og mer på hvordan jødiske samfunn skal være. Den er basert på et konsept om sosial adferd som involverer frivillighet, kollektiv orientering og likhet. Retningen hadde stor betydning i Israels tidlige år, spesielt blant grunnleggere av staten som David Ben Gurin, Golda Meir og Levi Eshkol. Retningens dominans forklarer hvorfor deres parti, Mapai-partiet som nå er Labor-partiet, dominerte den israelske politikken i nesten tretti år. (Mahler 2010)

Deres konkurrenter i Likud-partiet befinner seg innenfor en annen sionistisk tenkning. Denne gruppen la vekt på nasjonal frigjøring. De vektla behovet for å oppnå suverenitet og la stor vekt på det militære. Selv om de også stod for lik fordeling av ressurser og en begrenset velferdsstat, stod de også for et sterkt og fritt konkurransesystem. Denne retningen innenfor sionismen dukket opp etter at staten ble opprettet, og understreker viktigheten av å etablere "The Kingdom of Israel" i hele det obligatoriske Palestina. Ideologien taler også for å ta et sterkt og militant standpunkt mot de arabiske maktene i regionen. Denne tolkningen av sionismen har hatt stor innflytelse på en betydelig blokk av

Israels politiske ledere i nyere tid. Som t.d. Menachem Begin, Yitzhak Shamir og Ariel Sharon (Mahler 2010)

En fjerde gren som har sprunget ut fra den tradisjonelle tolkningen av sionismen er religiøs sionisme. De er motivert av de samme nasjonalistiske målene som den opprinnelige sionismen. Men de forsøker også å gjenopplive den tradisjonelle jødedommen med jødisk religiøse verdier som de mener skal gjøres til en del av staten. Deres mål går utover det å bare ha en jødisk-politisk uavhengighet. Dette har ført til ytterligere komplikasjoner i bosettingspolitikken og konflikten generelt. For i tillegg til problemområder som våpenhvile, fredsavtale og en uavhengig stat for Palestinerne, må man også løse spørsmålet om forhold mellom Vestbredden og det bibelske Judea og Samaria. Territoriene som ble okkupert i 1967 inneholder områder som etter religiøse skrifter tilhører jødene. (Mahler 2010)

I følge Mahler (2010) mener mange av dagens sionister at det er behov for å skille konseptet om sionismen fra spørsmålet om religion i staten. Enkelte mener at sionisme og religion ikke er beslektet. De fleste israelere ser i dag på sionismen som en ideologi om nasjonalisme og beskyttelse av en ellers sårbar jødisk minoritet, og at deres eneste redning er en jødisk stat med en jødisk majoritet. Sionismen er på tross av variasjonene, fortsatt viktig for staten Israel ved at den gir en identitetsfølelse og hensikt for en ellers uensartet befolkning.

4.6 Israelske bosettinger i det palestinske territoriet

Bosettingene er bygd bak den såkalte Green Line fra 1949 og inkluderer bebyggelser i Øst-Jerusalem og deler av Vestbredden. Den israelske regjeringen har siden 1967 åpnet for og direkte deltatt i planleggingen, konstruksjonene, utviklingen og/eller oppmuntret til bosettingene. Dette har skjedd ved bestemmelser i det politiske instrumentet, etableringen av statlige strukturer og gjennomføringen av konkrete tiltak.

De spesifikke tiltakene omfatter (a) bygging av infrastrukturer; (b) oppfordring til jødiske innvandrere til Israel om å flytte til bosettinger; (c) sponing av økonomiske aktiviteter; (d) en støtte til bosettinger gjennom offentlige tjenester, levering og utviklingsprosjekter; og (e) en overtakelse av palestinsk land. Det innbefatter private eiendommer, land som er

rekvirert av militære behov, eller de har erklært eller registrert grunn som statlig og ekspropriert grunn for offentlige behov. (FNs generalforsamling 2013)

I følge en rapport fra FNs generalforsamling (2013) kan bosetterne deles inn i tre kategorier. Den første er de som har flyttet på grunnlag av livskvalitet og bor i bosettinger i nærheten av Jerusalem og Tel-Aviv. De andre er Ultra-Ortodokse jøder, som utgjør ca. 25% av bosetterne. De bor i bosettinger som i stor grad er isolert fra andre israelere. De virker også å være motivert av økonomiske incentiver, billigere hus og befinner seg generelt i bosettinger i nærheten av grensen mot Israel. En tredje gruppe virker å være motivert av politiske og religiøse ideologier. De bor i de sentrale delene av Vestbredden, ofte veldig nært palestinske lokalsamfunn.

5.0 Israelsk bosettingspolitikk 1967 – 2017

I dette kapittel blir den israelske bosettingspolitikken i tidsperioden mellom 1967-2017 presentert og analysert.

5.1 Bosettingene kom på den politiske dagsorden: 1967-1977

Bosettingspolitikken kom på den politiske dagsorden i Israel etter seksdagerskrigen i 1967. Israel hadde mer enn tredoblet arealet under sin kontroll og myndighetene måtte ta stilling til hva de skulle gjøre med de okkuperte områdene. Det sentrale spørsmålet i israelsk politikk ble ifølge Butenschön (2008) hvordan de kunne utnytte, den politiske og strategiske situasjonen krigen hadde skapt, til å finne ulike alternativer for hvordan områdene skulle disponeres. Regjeringen var enig om at Øst-Jerusalem skulle annekteres. Men i spørsmålet om Vestbredden var det et skille i politikken. På den ene siden var de som ønsket å bruke området som et forhandlingskort i fredsforhandlinger, for å sikre en trygg fremtid for Israel. På den andre siden var de som så på okkupasjonen som en mulighet til å utvide den jødiske staten. I perioden mellom 1967-1977 hadde Labor-partiet regjeringsmakten i Israel og politikken var dominert av den sosialistiske og sekulære sionismen.

En viktig aktør under denne perioden var Forsvarsminister og leder av Ministerkomiteen for bosettinger, Yigal Allon. Den 26. Juli 1967 la han frem en plan for regjeringen hvor det kom frem at det er statens sikkerhet og behovet for å forsvare seg som er hovedmotivet for okkupasjonen. Allon-planen ga også uttrykk for et ønske om å få til en fredfull løsning, og virkemidlet for å oppnå det skulle være å returnere befolket territorium til arabisk kontroll. (Knesset 2008) Opprinnelig ønsket Allon å gi området til palestinerne. Men i 1968 formulerte han et nytt konsept hvor han mente området skulle gis til Jordan. Fordelen med det ville være at Israel slapp å forholde seg til Palestina spørsmålet. (Haaretz 2007) Ifølge Knesset (2008) ble Allon-planen retningsangivende for politikken i årene etter.

Hovedelementene i planen var ifølge Butenschøn (2008) at Israel skulle annektere Øst-Jerusalem og områdene rundt for å sikre Israelsk kontroll over alle tilførselsveier til byen. De skulle også annektere et bredt belte langs grensen mot Jordan, og Jordandalen skulle være Israels grense mot øst for å sikre seg mot angrep gjennom Vestbredden. (vedlegg 2) For å sikre israelsk tilstedeværelse i de annekterte områdene skulle det bygges bosettinger der. Men i de sentrale delene av Vestbredden, hvor majoriteten av palestinerne bodde, skulle Israel trekke seg tilbake og overlevere området til Jordan. Okkupasjonen fikk ikke støtte internasjonalt, noe som blant annet kom til uttrykk i en resolusjon vedtatt av FNs sikkerhetsråd den 22. November 1967. Sikkerhetsrådet krevde israelsk tilbaketrekking fra Gaza, Sinai halvøya, og Vestbredden inkludert Øst-Jerusalem. Resolusjonen vektlegger at å tilegne seg territorium ikke er tillatt i krig. Samtidig nedtegnet resolusjonen at Israel skal ha forsvarsbare grenser. (Sikkerhetsrådsresolusjon 242 1967)

I en artikkel som ble publisert i Foreign Affairs forklarte Allon (1976) hva han så på som Israels sikkerhetsmessige utfordring. Her beskriver han en kompromissformel som innebærer at Israel ved en fredsavtale skal gi opp majoriteten av områdene de okkuperte i 1967. Han påpeker at det jødiske folket har et historisk forhold til områdene, men at de på tross av det bør inngå et territorielt kompromiss for å oppnå fred. De bør bare opprettholde et minimum av områder som er ment til å være forsvarsbare grenser uten at det vil gå utover palestinernes interesser:

Defensible borders are vital to Israel not out of any desire to annex territories per se, not out of a desire for territorial expansion, and not out of any historical and ideological motivation. Israel can compromise on territories but it cannot afford to

do so on security. The entire rationale of defensible borders is strategic. This is also the only rationale for the selective settlement policy that Israel is pursuing, as an integral part of its unique defence system, in those strategic zones so vital to its security. (Allon 1976, 49-50)

FNs generalforsamling utpekte i 1971 en komite hvis mandat var å etterforske Israels praksis i de okkuperte territoriene. De refererte til The Israeli Ministerial Committee for Settlement of the Territories. og bemerket at selve eksistensen av en sãnn komite som blir ledet av en person med ministeriell rang, viser uten tvil at den israelske regjeringens politikk er å bosette de okkuperte territoriene som et resultat av fiendtlighetene i 1967. (FNs Generalforsamling 1971) Bosettingspolitikken ble bekreftet av Statsminister Yitzhak Rabin da han i 1974 uttalte at:

Settlements in the Administered territories are established solely in accordance with the government`s decision. The government will prevent any attempt at settling without its approval and decision. The Prime Minister and the Minister of Defence are authorized to implement this policy. (Israel Ministry of Foreign Affairs 1974)

Ved utgangen av denne perioden var det etablert 31 bosettinger hvor det bodde omtrent 4500 israelere på Vestbredden. De fleste var innenfor det som var skissert i Allon-planen. I bosettingene i Øst-Jerusalem bodde det omtrent 50.000 israelere. (FNs Generalforsamling 2013)

5.2 Likud kom til makten – et stort skille i bosettingspolitikken: 1977-1992

Ved valget i 1977 kom Likud til makten for første gang. Frem til da hadde den sosialistiske og sekulære sionismen dominerte politikken i Israel, og Labor hadde i forrige periode lagt grunnlaget for bosettingspolitikken. Men da Likud kom til makten fikk man en helt annen ideologisk retning og dette skiftet representerer et stort skille i bosettingspolitikken. Det sentralt synet i Likud sin ideologi var ifølge Aronoff (2010) at verden var fiendtlig og at den aktivt var involvert i forsøk på å ødelegge Israel og det jødiske folket. I partiets

valgplattform ble det erklært at hele det historiske Israel er en umistelig arv til det jødiske folket, og at ingen deler av Vestbredden skulle overlates til utenlandsk styre.

Statsministeren Begin sitt synspunkt var at jødene hadde rett til å bosette seg og leve i alle deler av landet. (Israel Ministry of Foreign Affairs 1977b)

Begin uttalte den 23 Juni 1977, i en uttalelse til The Zionist General Council, at Israel ikke under noen omstendigheter kan eller kommer til å trekke seg tilbake til grensene fra 1967. Han påpekte også at de ikke under noen omstendigheter vil gå med på at det opprettes en palestinsk stat i Judea og Samaria. Med henvisning til en eventuelt palestinsk stat hevdet han at Israel står ovenfor den mest grusomme fienden til det jødiske folket siden nazistenes tid (Israel Ministry of Foreign Affairs 1977a) Man så også i denne perioden en helt annen retorikk om det palestinske territoriet. Blant annet ved at statsministeren betegnet de okkuperte områdene for befridde områder. (Harris 1980)

I 1978 ble det utgitt en plan for etableringen av bosetninger på Vestbredden. Den gikk under navnet Drobles-planen og var utviklet av lederen for World Zionist Organisation sin bosettingsavdeling, Matityahu Drobles. Planen var ifølge Lein (2002) et retningsangivende dokument for regjeringen og WZO sin bosettingspolitikk. Planen fastslo at:

The civilian presence of Jewish communities is vital for the security of the state... There must not be the slightest doubt regarding our intention to hold areas of Judea and Samaria forever... The best and most effective way to remove any shred of doubt regarding our intention to hold Judea and Samaria forever is a rapid settlement drive in these areas” (Drobles 1980, sitert i Lein 2002)

Også her ble det brukt sikkerhetsmessige argumenter for å ha bosettinger på Vestbredden. Men i motsetning til Allon-planen kommer det her frem et mål om å beholde områdene for alltid. I følge en rapport til FNs sikkerhetsråd (1980) var den opprinnelige planen til Drobles å bosette 27.000 familier på Vestbredden ved å bygge 46 nye bosettinger innen 1983. Det antallet ble etter hvert økt og i 1980 uttalte de et mål om å bygge 22 bosettinger i tillegg til de som opprinnelig ble nevnt i planen. Lein (2002) hevder at Drobles-planene var i samsvar med Gush Eminum sine planer og at den la grunnlaget for et nært samarbeid mellom de to. Dette samarbeidet førte etterhvert til etableringen av mange ”community settlements”. De fleste av disse befant seg i palestinske befolkningsområder. Gush

Eminum ble støttet av regjeringen, noe som blant annet kommer til uttrykk i følgende sitat fra statsminister Begin i 1977.

I once said, during an argument with people from Gush Eminum, that I love them today, and will continue to like them tomorrow. I told them: you are wonderful pioneers, builders of the land, settlers on barren soil, in rain and through winter, through all difficulties. However, you have one weakness – you have developed among yourselves a messianic complex. You must remember that there were days... when other people...made sacrifices and performed their tasks without a hint of a messianic complex. And I call on you today, my good friends from Gush Eminum, to perform your tasks with no less modesty than your predecessors... (Knesset 2004)

Gush Eminum hadde i forrige epoke bygd ulovlige bosettinger som ikke var godkjent av regjeringen. Men statsministerens uttalelse er en indikasjon på at den nye regjeringen har andre motiver enn bare sikkerhet for å bygge bosettinger i de okkuperte områdene. Ved å gi sin støtte til bosetterbevegelsen, som ønsket å ta over hele området, åpnet de for bosettinger på andre områder enn det som var ansett som sikkerhetsmessig nødvendig. Det er tydelig at Gush Eminum hadde stor påvirkning på den Israelske politikken. Dette kommer også frem ved at Statsminister Begin under sin første offentlige opptreden besøkte og velsignet en av Gush Eminum sine illegale bosettinger. (Butenschøn 2006)

En annen sentral aktør i denne perioden, som også var en viktig støttespiller for Gush Eminum, var daværende landbruksminister Ariel Sharon. Ifølge Knesset (2012) ble bosettingene på Vestbredden og Gaza i økende grad utviklet i denne perioden med både oppfordring og støtte av Sharon. Han utviklet en plan hvor han redegjorde for hvilke områder Israel burde annektere på grunnlag av at de var essensielle for Israels sikkerhet. Bare små enklaver rundt tett befolkede palestinske områder skulle havne utenfor. (Lein 2002) Sharon var på mange måter en av de som presset frem jødiske bosetninger på de palestinske områdene. Med innflytelse og oppmuntring fra Ariel Sharon kom bosettingsmomentene som tilspisset de etniske grensene til uttrykk også innenfor The Green Line. Dette skjedde blant annet gjennom The Judaization of The Galilee prosjektet på slutten av 70 tallet hvor 60 bakketopp bosettinger ble etablert på Vestbredden. Hundretusenvis av jøder ble spredt utover de arabiske områdene. (Yiftachel 2010)

Da Begin i 1981 gikk inn i sin andre periode presenterte han de grunnleggende retningslinjene for politikken. Ariel Sharon var utpekt som Forsvarsminister og regjeringens politikk reflekterte i stor grad Sharon-planen. Begin påpeker en permanent natur for bosettingene på de okkuperte områdene. *”any suggestion for the dismantlement or removal of any settlement in which Israeli citizens and members of the jewish people have settled and reside, will be rejected”* (Israel Ministry of Foreign Affairs 1981)

I 1983 publiserte The Israeli Ministry of Agriculture en plan som ble betegnet som The Hundred Thousand Plan. Ifølge (FNs Generalforsamling 2013) inkluderte denne en implementeringsplan for 1983-1986 hvor målet var å få 80.000 israelere til å bosette seg i 43 nye bosettinger. Noe som ville bringe antallet bosettere til 100.000. I tillegg skulle det bygges 450km med nye veier til bosetterne.

I 1984 presenterte statsminister Shimon Peres sine grunnleggende politiske retningslinjer til Knesset. De var ifølge FNs Generalforsamling (2013) i tråd med The Hundred Thousand Plan. Det fjerde punktet i planen fastslo at det ikke vil bli noen endring i suvereniteten over Judea og Samaria, med unntak av det som er i samsvar med planen eller Likud sin politikk. Det fremgår også at eksistensen og utviklingen av bosetninger som er opprettet av regjeringen vil bli sikret, og at omfanget av deres utvikling vil bli bestemt av regjeringen. Støtten til bosettingene fortsatte utover i denne perioden.

Statsminister Yitzak Shamir som var statsminister fra 1986-1992 uttalte til Knesset i 1986 at regjeringen vil forsøke å skape en sionistisk økonomi. En økonomi som ikke bare skal baseres på solide økonomiske prinsipper, men også på de sionistiske verdiene som han mente må være deres retningslinje, og blant dem er den høyeste verdien å bosette hele Eretz-Israel (det bibelske Israel). I 1988 uttalte han blant annet at regjeringen vil bistå bosettingssektoren og befolkningen i utviklingsområder. Man så tydelige effekter av denne planen.

I perioden fra 1988-1992 økte bosettingsaktiviteten og antall bosettinger økte med mer enn 60%, i tråd med The Hundred Thousand Plan. Ved utgangen av denne perioden hadde antallet bosettinger økt til 120, og omtrent 100.500 jødiske bosettere bodde i det som er betegnet som det palestinske territoriet. (FNs generalforsamling 2013)

5.3 Forsøk på fredsforhandlinger: 1992-2009

Etter valget i 1992 fikk Israel en regjering som ble ledet av Labor-partiet. De tok den israelske bosettingspolitikken inn i en epoke som ble preget av forsøk på å finne en løsning til fred. Labor hadde gått til valg med et løfte om å endre de nasjonale prioriteringene, noe som inkluderte en betydelig reduksjon i midler som skulle tildeles bosettingene. Da statsminister Yitzhak Rabin i 1992 presenterte de grunnleggende retningslinjene for den nye regjeringens politikk reviderte han den tidligere politikken om å etablere bosettinger i de okkuperte territoriene. Dette ble i Israel oppfattet som en virtuell frys av bosettingsutvidelsen. (FNs Generalforsamling 2013)

Den nye regjeringens politikk og deres ønske om å endre bosettingspolitikken kommer tydelig frem i The Declaration of Principles mellom Israel og PLO i 1993, Signeringen av Kairo-avtalen i 1994 og The Israel-Palestinian Interim Agreement i 1995. Disse er del av det som blir omtalt som Oslo-avtalene. Den første avtalen uttalte ikke eksplisitt at Israel ikke skulle bygge nye bosettinger, men den var allikevel et forsøk på forsoning. (Lein 2002) Men da avtalen fra 1995 ble inngått så ble det avtalt at *”Neither side shall initiate or take any step that will change the status of the West Bank and the Gaza Strip pending the outcome of the permanent status negotiations”* (Israeli Ministry of Foreign Affairs: 1995)

The Israel-Palestinian Interim Agreement ble presentert for Knesset av daværende statsminister Yitzhak Rabin den 5. Oktober 1995. Han uttalte at begge de forhenværende avtalene, samt den han nå presenterte, var et uttrykk for regjeringens politikk og deres vei for å fremme fred i Midtøsten. Han fremhevet at palestinerne verken tidligere, eller da, hadde vært en trussel mot staten Israels eksistens. Hovedproblemet mellom Israel og palestinerne var terroristaksjoner som ble utført av radikale islamistiske organisasjoner. I avtalen ble det etablert tiltak for et demokratisk valgt palestinsk råd, og den delte Vestbredden og Gaza inn i tre ulike områder. (Israel Ministry of Foreign Affairs 1995)

Område A inkluderte de fleste store palestinske byene. Her skulle palestinerne få kontroll over både sivile og sikkerheten i området.

Område B inkluderte de palestinske landlige områdene. I dette området skulle ikke palestinerne få full kontroll over sivile og sikkerheten, men de skulle få ansvar for det. Det

innebar at Israel skulle ha det overordnede ansvaret for Israels sikkerhet og tiltak for å forhindre terrorisme i området.

Det som blir betegnet som område C inkluderte israelske bosettinger og ubebodde områder. Disse områdene skulle forbli under israelsk kontroll. Avtalen var bestemt til å vare i fem år og i løpet av de årene skulle det gjennomføres forhandlinger for å finne en permanent løsning. (Israel Ministry of Foreign Affairs: 1995) (Vedlegg 3)

Avtalen ble med et knapt flertall ratifisert av Knesset den 6. Oktober 1995. Men tilnærmingen til palestinerne ble ikke godt mottatt av alle, noe som førte til at Yitzhak Rabin ble drept av en israeler i et attentat den 4. November 1995, angivelig på grunn av at han undergravde tempoet av de jødiske bosettingenes utvidelse på de okkuperte områdene. (FNs Generalforsamling 2013)

Etter at Rabin døde ble han erstattet av Shimon Peres som var statsminister frem til valget i 1996. Valget førte til at Israel fikk en Likud-regjering som ble ledet av statsminister Benjamin Netanyahu frem til 1999. Selv om han forpliktet seg til å overholde avtalene var han kritisk til den tidligere tilnærmingen mot palestinerne og mente bosettinger på de palestinske områdene var viktige for Israels forsvar og et uttrykk for en sionistisk oppfyllelse. Han uttalte også at den israelske regjeringen vil bevare sine viktige vannforsyninger fra vannkilder i Judea og Samaria. I 1999, på slutten av Netanyahu sin periode er det rapportert at 50 nye bosettinger var bygd uten myndighetenes tillatelse. (FNs Generalforsamling 2013)

I 1999 fikk Israel en regjering som ble ledet av Labor-partiet. Denne gangen var det Ehud Barak som var statsminister. På Camp David toppmøtet i 2000 gikk han så langt som å tilby palestinerne mesteparten av Vestbredden og en hovedstad i Jerusalem. Dette var uventede skritt, men det er samtidig verdt å merke seg at i henhold til praksisen som ble utført eskalerte han samtidig konstruksjonen av enkelte bosettinger i Jerusalem på det som skulle bli det palestinske området. (Rosen 2012) Forsøket på å få til en avtale mellom Israel og palestinerne på Camp David viste seg å bli mislykket og forhandlingene førte ikke frem til noen avtale.

I 2001 ble Ariel Sharon statsminister for en regjering ledet av det nyvalgte Likud-partiet. På tross av forsøkene hadde det så langt ikke vært noe gjennombrudd i forhandlingene

med palestinerne. Etter valget presenterte han for Knesset de grunnleggende retningslinjene for sin politikk. Et av målene var å styrke, utvide og fremme bosettinger over hele landet. Regjeringen skulle ikke etablere nye bosettinger, med de skulle sørge for det løpende behovet for utviklingen av eksisterende bosettinger. Men det ble ifølge FN rapportert at 51 nye bosettinger uten regjeringens autorisasjon, såkalte utposter, ble bygd i perioden mellom Mars 2001- Juni 2004. (FNs Generalforsamling 2013)

Med Sharon som statsminister oppstod den mest dramatiske territorielle konsesjonen i Israels historie siden 1967. Han beordret at Israel skulle trekke samtlige soldater ut fra Gaza. I tillegg skulle de gi fra seg 24 bosettinger der, samt fire på Vestbredden. I det som ble kalt The Disengagement Plan trakk Sharon 8000 bosettere ut fra hjemmene sine, noe som førte til store protester fra høyresiden i den israelske politikken. (Rosen 2010) Samtidig stod han også bak byggingen av det såkalte sikkerhetsgjerdet som ble bygd i perioden mellom 2003-2007. Han stod derfor bak den første evakueringen av jødiske bosettinger, men han skapte også en stor sikkerhetsbarriere ved å konstruere muren. (Yiftachel 2010) I 2005 brøt Ariel Sharon med Likud partiet og startet et parti som lå mer til venstre på den politiske skalaen. I Januar 2006, fire måneder etter tilbaketrekkingen fra Gaza, havnet Sharon i koma og statsministerposten ble overtatt av Ehud Olmert. (Rosen 2012)

I 2005 ble Sasson rapporten lagt frem. Den var etterspurt av Statsministerens kontor og omhandlet uautoriserte utposter. Rapporten beskriver de som en videreføring av bosettingspraksisen i de okkuperte territoriene. Rapporten dokumenterer den aktive deltakelsen av regjeringen i å forfremme og utvide bosettingene frem til 1992, og gjør rede for den uoffisielle fortsettelsen av denne involveringen mellom 1992-2005. Inkludert konfiskering av land og ulovlige konstruksjoner med den uautoriserte bistanden av The Ministry of Housing og WZO, samt støtte og oppfordring fra politikere. Den konkluderer med at uautoriserte utposter bryter med standard prosedyrer, de truer rettsprinsippet og tiltak må tas for å endre denne realiteten. (FNs Generalforsamling 2013)

5.4 Fra sikkerhet til skillet mellom statlig og privat land: 2009-2017

Ved valget i 2009 fikk Israel en regjering som ble ledet av Likud-partiet. Det var starten på en epoke med Benjamin Netanyahu som statsminister, en posisjon han har hatt sammenhengende frem til i dag. Da han tok over i 2009 dannet han en sterk sentrum-høyre koalisjon.

Den nye regjeringens posisjon ovenfor bosettingene kom til uttrykk da Netanyahu holdt sin første utenrikspolitiske tale på Bar-Ilan Universitetet den 14. Juni 2009. Innledningsvis uttrykker han et ønske om fred og sier han er villig til å inngå fredsforhandlinger med palestinerne:

”We say to you Palestinians: We want to live with you in peace, quiet, and good neighbourly relations. We want our children and your children to know war no more”
(Haaretz 2009)

Den imøtekommende retorikken blir imidlertid endret utover i talen. Han portretterer et bilde av et sterkt motsetningsforhold mellom partene, og beskriver en vedvarende fiendtlighet fra palestinerne. Israel må ifølge Netanyahu først og fremst ta hensyn til sitt eget behov for sikkerhet. Kontroll over de palestinske områdene vil være viktig for å oppnå den sikkerheten. Han hevder de må ha en forsvarsbar grense med hele Jerusalem som Israels hovedstad. Områder som er styrt av palestinerne må demilitariseres med solide sikkerhetstiltak. Om dette ikke ivaretas vil det ifølge Netanyahu være en reell fare for en bevæpnet palestinsk stat som vil være en terroristbase mot Israel.

Han poengterer at fiendtligheten mot Israel ikke er et resultat av deres tilstedeværelse i Judea og Samaria. Om det skal bli nye fredsforhandlinger vil sikkerhetsaspektet være det grunnleggende, og han vil ikke diskutere de territorielle avklaringene før man har kommet så langt som til en permanent avtale. Det er tydelig at den nye regjeringen sin posisjon er at å trekke seg tilbake fra de okkuperte territoriene og stanse bosettingene ikke vil føre til fred. For å poengtere dette trekker Netanyahu frem den tidligere tilbaketrekkingen fra Gaza som eksempel:

We withdrew from the Gaza Strip to the last centimeter, we uprooted dozens of settlements and turned thousands of Israelis out of their homes. In exchange, what we received were missiles raining down on our cities, our towns and our children. The argument that withdrawal would bring peace closer did not stand up to the test of reality (Haaretz 2009)

Netanyahu sin første utenrikspolitiske tale viser et tydelig forsøk på å ytterligere sikkerhetisere temaet om bosettingene. Han viser innledningsvis til et ønske om forsoning, men det som i hovedsak preget talen var uttalelser om store sikkerhetsutfordringer og trusler mot staten Israel sin eksistens. Som vist tidligere var det i forrige periode indikasjoner på et ønske om å oppnå forsoning. Men det var etter denne talen lite som tydet på at Statsminister Netanyahu hadde planer om å videreføre den politikken.

I følge Knesset (2012b) fikk de israelske styresmaktene mye press fra den amerikanske regjeringen om å få til en avtale med palestinerne. Kort tid etter han ble statsminister uttalte Netanyahu i en tale til den israelske regjeringen at de skulle stoppe byggingen av bosettinger. Dette varte imidlertid ikke lenge, og den 10. Oktober 2010 informerte han at byggestoppen var over og byggingen hadde blitt gjenopptatt. Det har vært en kraftig økning i antall bosettinger i denne perioden. Det er visse indikasjoner på at Israel prøver å finne andre begrunnelser, i tillegg til det sikkerhetsmessige, for å fortsette byggingen. Enkelte av argumentene for deres tilstedeværelse har i økende grad gått over til å omhandle andre faktorer enn sikkerhetsbehovet.

Det kommer blant annet frem i Levy-rapporten som ble lagt frem i 2012. Den ble utarbeidet av Levy-kommisjonen som var utpekt av Statsministeren og Justisministeren. Hensikten var å komme med forslag til hvordan man kunne regulere strukturer på statlig grunn i Judea og Samaria. Rapporten har ikke blitt offisielt anerkjent som Israelsk politikk. Men ifølge FNs spesialrapportør Richard Falk (2014) har bosettingspraksisen i ettertid vist at den israelske regjeringen har fulgt rapportens tilnærming.

Betegnelsen okkupert område blir ikke brukt i rapporten, men den fokuserer på skillet mellom statlig og privat grunn på Vestbredden. Kommisjonen konkluderte med at Israel ikke er å anse som en okkupant etter folkeretten og at israelere har en juridisk rett til å bosette seg i området. Dette begrunner de med at de folkerettslige bestemmelsene ikke kan

anvendes under de historiske og juridiske omstendigheten som legger rammen for Israels tilstedeværelse i Judea og Samaria. De folkerettslige sidene bosettingspolitikken utfordrer, og en juridisk analyse av Levy kommisjonen sine argumenter, vil bli behandlet i oppgavens kapittel 7. Men det relevante med rapporten for å forklare den israelske bosettingspolitikken er at den indikerer en endring ved at Israel forsøker å forsvare bosettingene på andre grunnlag enn utelukkende sikkerhetsbehovet. Betegnelsen sikkerhet er bare brukt et par ganger i rapporten. Rapporten dokumenterer ifølge en rapport til FNs Generalforsamling (2013) at bosettinger uten formell godkjenning fra myndighetene har blitt etablert med kunnskap, oppmuntring og stilltiende samtykke fra regjeringsministre, inkludert statsministeren. Levy-kommisjonen anbefaler at man i lys av den israelske regjeringens sanne vilje om å bygge utposter burde legalisere de. Rapporten gir ikke noen grundig analyse av metodene som brukes til å etablere de såkalte uautoriserte utpostene. (Levy-rapporten 2012)

Epoken har også vært preget av at Barack Obama har vært president i USA, et land som er ansett som en sterk alliert av Israel. I 2016 holdt den amerikanske Utenriksministeren en tale om fred i Midtøsten. Den ble ikke godt mottatt i Israel. Statsminister Netanyahu hevdet at Kerry brukte mesteparten av talen til å klandre Israel for en manglende vilje til fred, og at den amerikanske Utenriksministeren fordømte politikken som tillater jøder å leve i deres historiske hjemland, og i hele deres hovedstad Jerusalem. (Times of Israel 2016)

Hundreds of suicide bombings, thousand, tens of thousands of rockets, millions of Israelis in bomb shelters are not throwaway lines in a speech; they're the realities that the people of Israel had to endure because of mistaken policies, policies that at the time won the thunderous applause of the world. I don't seek applause; I seek the security, and peace, and prosperity and the future of the Jewish state. (Times of Israel 2016)

I det overnevnte sitatet fra Netanyahu kommer det frem indikasjoner på at han mener den tidligere israelske politikken, som det internasjonale samfunnet har vært positive til, bare har ført til mer usikkerhet. Det kommer ikke frem hvilken politikk han refererer til men det er sannsynlig å tro at han refererer til den forhenværende perioden da det var flere forsøk på fredsforhandlinger.

I Desember 2016 vedtok FNs sikkerhetsråd en resolusjon som fordømte de israelske bosettingene. (FNs sikkerhetsrådsresolusjon 2334) Den var oppsiktsvekkende siden USA for første gang på flere år ikke la ned veto til resolusjonen. Resolusjonen førte til kraftige reaksjoner i Israel, og Netanyahu uttalte at den hadde ført til stor skade. Han så frem til å arbeide med påtroppende president Donald Trump for å dempe skadene resolusjonen hadde ført til og etter hvert oppheve den. Han påpekte at avgjørelser som er nødvendige for Israels interesser og deres framtid ikke vil bli gjort gjennom taler fra Washington D.C eller stemmer fra FN. Avgjørelsene vil bli tatt av den israelske regjeringen rundt et forhandlingsbord og de skal være "herrer" over sin egen skjebne. Videre uttalte han at palestinske barn ikke er oppdratt til fred. Han mener de palestinske myndighetene lærer de til å bli terrorister og drepe israelere. I følge Netanyahu er det ikke hus eller lokalsamfunn på Vestbredden som er årsaken til konflikten. Den er, og har alltid vært, om Israels rett til å eksistere. (Times of Israel 2016)

Det økende internasjonale presset og resolusjonen fra FNs Sikkerhetsråd (2016) har ikke stoppet de israelske bosettingene. I følge Knesset (2017) vedtok den israelske regjeringen i Februar 2017 en ny lov som med tilbakevirkende kraft legaliserer omtrent 4000 bosettinger i Judea og Samaria. Loven påpeker at i mange tilfeller ble bosettinger bygd på avtalte områder og var oppfordret av eller bygd i samarbeid med staten, eller de ble bygd i god tro av israelske innbyggere som ikke var klar over at dette var privat eid grunn. Det står skrevet at om man lar situasjonen være som den er i disse bosettingene, eller man fjerner de, vil det føre til en alvorlig og uberettiget skade på de som har bodd der i mange år. Det anses derfor som nødvendig å regulere disse bosettingene. Før avstemmingen uttalte opposisjonslederen at loven måtte stoppes fordi den ville bringe de til den internasjonale straffedomstolen i Haag. Den argumentasjonen ble avfeid at Minister Ofir Akunis som ifølge Knesset (2017) svarte på vegne av regjeringen. Han uttalte at denne saken handler om hvem dette området tilhører.

The argument tonight is about who this land belongs to and about our basic right to our land. Tonight we are voting on our right to the Land [of Israel]. We are voting on the connection between the Jewish nation and its land. Gladly, the public believes in us and not in you, which means that it also believes the Land of Israel belongs to the People of Israel. (Knesset 2017)

5.5 Empirisk analyse

I følge sikkerhetiseringsteorien forekommer sikkerhetisering når en aktør tar i bruk retorikker om en eksistensiell trussel, og dermed flytter en sak fra hva som er politikken ”normale forhold”, og over til å etablere en trussel som har betydelige politiske effekter. Om sikkerhetiseringen lykkes kan man legitimere bruken av ekstraordinære midler til å håndtere utfordringen. (Buzan, Wæver og Wilde 1998)

Usikkerhet og behovet for å forsvare seg har vært sentralt i Israel helt siden opprettelsen i 1948. De har kriget mot naboland, vært utsatt for terrorhandlinger, og trusselbildet har vært sterkt preget av den geopolitiske situasjonen. Man kan derfor argumentere for at retorikker om eksistensielle trusler alltid har vært en del av statens ”normale forhold”, og ikke er et nytt fenomen som oppstod etter seksdagerskrigen i 1967. Derfor er det relevant å diskutere sikkerhetiseringen i lys av hvordan Israel fremstiller sikkerhetsutfordringene knyttet opp mot de okkuperte områdene, samt hvordan de begrunner byggingen av bosettinger der.

Jeg har valgt å strukturere den videre analysen ved dele den inn i underkapitler. De er oppdelt etter de samme tidsepokene som empirien viste til. Samt en oppsummeringsdel hvor jeg redegjør for helheten.

5.5.1 Bosettingspolitikken i perioden 1967 – 1977

Bosettingspolitikken i den første fasen kan forklares med at Israel akkurat hadde tilbakelagt en krig og at de måtte forsvare seg mot fremtidige angrep. Det ville med stor sannsynlighet vært sikkerhetsmessig uklokt av Israel, om de rett etter krigen skulle gi kontrollen over de okkuperte områdene til nabolandene, før det var etablert en fredsløsning. Jeg påstår derfor at sikkerhetsutfordringene Israel stod ovenfor i denne perioden var sterkt preget av den geopolitiske og militære virkeligheten, og at de helt klart hadde et behov for å forsvare seg.

Den mest sentrale planen, som også la grunnlaget for bosettingspolitikken, var utarbeidet av Yigal Allon. I henhold til sikkerhetiseringsteorien anser jeg Allon-planen som representativ for Israel som aktør. Det begrunnes i at han var medlem av regjeringen, og at

de politiske retningslinjene som ble presentert av statsminister Golda Meir fra 1969-74 var i samsvar med Allon sine hovedmål. (FNs Generalforsamling 2013).

Som det fremgår av planen er målsettingen for de okkuperte områdene å etablere sikkerhetstiltak som sikrer at Israel har forsvarsbare grenser. Retten til å ha sikre og anerkjente grenser er i tråd med Sikkerhetsrådsresolusjon 242 (1967) og et viktig folkerettslig prinsipp. Israel var tydelig på at motivet for okkupasjonen var statens sikkerhet og at bosettingene var sikkerhetsmessige tiltak. De skulle etableres på områder som var strategiske for at Israel skulle være i stand til å forsvare seg mot angrep fra nabostatene. (Vedlegg 2)

Etableringen av bosettinger er helt klart ekstraordinære tiltak. Selv om Allon-planen ikke virker å være en klar og tydelig plan for det okkuperte territoriet, var den tydelig på at intensjonen var forsvarsbare grenser. I henhold til sikkerhetiseringsteorien ble bosettingene dermed løftet på et nivå over normale forhold, og anses som sikkerhetisert. Det førte til at de ekstraordinære tiltakene ble legitimert. Det er imidlertid viktig å skille mellom en teoretisk legitimitet ifølge sikkerhetiseringsteorien, og det som er legitimt i henhold til folkeretten. De folkerettslige aspektene ved bosettingspolitikken vil bli analysert i kapittel 7.

Det fremkommer også av planen at de etter hvert ønsket å gi de fleste områdene tilbake til arabisk kontroll. For at Israel skulle slippe å forholde seg til Palestina spørsmålet skulle området gis til Jordan. I henhold til sikkerhetiseringsteorien tolker jeg dette som en intensjon om å etter hvert desikkerhetisere situasjonen.

De fleste bosettingene ble i denne perioden bygd i områder som var strategiske for å forsvare staten. Men det var imidlertid stor uenighet om hvordan de fremover skulle disponere områdene. Enkelte ønsket å beholde territoriet for alltid, og andre ønsket å gi de tilbake som et forhandlingskort ved en fredsavtale. Den retningsgivende politikken kan forklares med at Labor hadde regjeringsmakten. De tilhørte en sionistiske retningen som fokuserte mest på hvordan jødiske samfunn skulle være og i mindre grad på territorielle grenser.

Selv om regjeringen hadde tatt standpunkt til hvilke intensjoner de hadde, så ble bosettingspolitikken forsøkt påvirket av aktører innenfor andre sionistiske retninger. Det viste seg i praksis da bosetterbevegelsen Gush Eminum ble etablert på slutten av perioden. Deres tilhørighet innenfor sionismen vektla jødiske bosettinger, og på grunnlag av jødernes historiske og religiøse tilknytning til territoriet ønsket de å overta det. Jeg anser det som sannsynlig at de anså okkupasjonen og bosettingene som et viktig første steg mot denne målsettingen.

Bosetterbevegelsen krevde etablering av 60 nye bosettinger på Vestbredden som ikke var inkludert i Allon-planen. (Peleg 1987) Da de i 1974 forsøkte å overta et fraflyttet område i Sebastia på Vestbredden ble de imidlertid stoppet av styresmaktene med militærmakt. Dette kan tolkes som et uttrykk fra regjeringen om at sikkerhet er det sentrale i bosettingspolitikken, og at de ikke tolererer andre ideologiske begrunnelser. Den tolkningen forsterkes ved at statsminister Begin rett etter hendelsen påpekte at det kun er den israelske regjeringen som er autorisert til å avgjøre hvor man skal bosette seg, og at de ikke tolererer bosettinger som ikke er i tråd med deres retningslinjer. Handlingene til Gush Eminum ble sett på som en provokasjon, og statsministeren påpekte at bosettinger ikke er en demonstrasjonsform eller kompatibelt med lovbrudd. (Israel Ministry of Foreign Affairs 1974).

Jødernes historiske tilknytning til området ble også anerkjent av Allon, men han var tydelig på at det ikke ligger noen religiøse og ideologiske motivasjoner bak bosettingene. Statsministeren sin reaksjon på Gush Eminum sine ulovlige bosettinger er også en indikasjon på at de motivene ikke ble vektlagt. Dette er i samsvar med hva teorien definerer som sikkerhetisering i den politiske og militære sektoren. Andre motiver fra regjeringen under denne perioden avdekkes i liten grad i denne oppgavens kilder.

Jeg mener bosettingspolitikken i den første perioden hovedsakelig kan forklares ut fra to faktorer. For det første ble landområdet okkupert som følger av en krig med nabolandene. Det er derfor naturlig å anta at regjeringen sin første prioritering var å beskytte staten mot nye angrep, noe som igjen førte til at bosettingene ble sikkerhetisert. Deretter mener jeg det var avgjørende at Labor-partiet, som var plassert innenfor den sosialistiske og sekulære sionismen, satt med styresmakten. Deres ideologiske plassering var helt klart avgjørende for tilnærmingen de tok ovenfor det okkuperte området.

5.5.2 Bosettingspolitikken i perioden 1977 – 1992

Bosettingspolitikken ble løftet på et nivå over ”normale forhold ” i forrige periode. Da Likud kom til makten i 1977 ble bosettingene fortsatt begrunnet som sikkerhetsmessig nødvendige for Israel sin eksistens. De videreførte derfor den tidligere etablerte sikkerhetiseringen av temaet og opprettholdt nivået. Men det er imidlertid flere faktorer ved Likud regjeringen sin bosettingspolitikk som viser at det i denne perioden oppstod noen markante skiller. Disse må sees i sammenheng med at Likud tilhørte en annen retning innenfor sionismen, og at partiet befant seg på høyresiden i politikken.

For det første endret retorikken seg. Regjeringen gikk over til å omtale Vestbredden med den historiske betegnelsen Judea og Samaria. Om man ser det i sammenheng med partiets valgplattform, som hevder området er en historisk arv til det jødiske folket, kan man anta at historiske og ideologiske begrunnelser for bosettingene ble vektlagt. Det inntrykket blir ytterligere forsterket ved at statsminister Begin omtalte områdene som befrikkede og ikke okkuperte. Jeg mener dette er indikasjoner på at den nye regjeringen hadde andre mål for bosettingspolitikken enn bare sikkerhetsaspektet.

En annen faktor, som sannsynliggjør alternative motiver for bosettingspolitikken, er ønsket om å bosette langt flere deler av Vestbredden enn hva som var sikkerhetsmessig nødvendig ifølge Allon-planen. I tillegg vektla de at det skulle bygges jødiske sivile bosettinger. Om man vil opprettholde sikkerhet og ha forsvarsbare grenser ville det vært mer naturlig å gjøre det gjennom militære bosettinger, av en midlertidig karakter. Deres vektlegging av sivile bosettinger må også sees i sammenheng med partiets valgplattform. Der var det slått fast at jødene hadde rett til å bosette seg i alle deler av Judea og Samaria, og at den beste måten å få frem denne intensjonen på var en hurtig bosettingsaktivitet. Den intensjonen ble satt ut i praksis blant annet gjennom The Hundred Thousand Plan hvor målet var å bringe antall bosettere til 100.000, den hadde tydelige konsekvenser for ved utgangen av denne perioden var det 120 bosettinger hvor det bodde omtrent 120.000 jødiske bosettere. (FNs Generalforsamling 2013) I tillegg ble det bygd infrastruktur til bosettere på det palestinsk territoriet. På bakgrunn av det kan man stille spørsmål ved deres langsiktige intensjoner for bosettingspolitikken.

Selv om de ønsket å bosette flere området ble det fortsatt uttalt at bosettingene var avgjørende for statens sikkerhet. En representant for Israel som aktør i henhold til teorien er Ariel Sharon. Han utviklet en plan hvor han redegjorde for hvilke områder de burde annektere på grunnlag av at det var avgjørende for Israels sikkerhet. Den førte til at det på slutten av 70-tallet ble etablert 60 bakketopp bosettinger på Vestbredden. Dette kan i tillegg til The Hundred Thousand Plan forklare hvorfor antall bosettinger fikk en drastisk økning i denne perioden.

Jeg anser bosettingene for å ha en permanent natur siden det ble uttalt at de aldri kom til å trekke seg tilbake fra området. Det ble i denne perioden også bygget bosettinger midt inne i palestinsk befolkede områder. Det sikkerhetsmessige behovet kan vanskelig forsvares for bosettingene som befinner seg i områder som er befolket av palestinere, da jeg ikke anser det som sikkerhetsmessig strategisk. Etter min mening vil disse bosettingene øke konfliktnivået mellom partene, og komplisere trusselbildet ytterligere. I tillegg til at Israel må forsvare befolkningen innenfor statens anerkjente grenser, må de også forsvare sivile israelere inne på det okkuperte territoriet.

Bosetterbevegelsen Gush Eminum ble også sentral i denne epoken. Under forrige periode hadde regjeringen slått ned på deres illegale bosettinger, men dette endret seg når Likud kom til makten. I følge Lein (2002) hadde regjeringen et nært samarbeid med bosetterbevegelsen. Det førte til flere bosettinger, og de fleste av disse befant seg i palestinske befolkningsområder. Gush Eminum hadde ikke sikkerhetsmessige motiver for sin bosettingsaktivitet, de var drevet av ideologiske motiver, noe som vanskelig kan forenes med et ønske om å bosette for å sikre grensene. Regjeringens samarbeid med de tolker jeg som et tydelig steg mot en bosettingspolitikk som også ble drevet av ideologiske motiver.

Det er heller ikke noe som tyder på et ønske om å desikkerhetisere ved å overgi områdene, heller tvert imot. Det kommer tydelig frem i Drobles planen, hvor det fremkommer at intensjonen er holde på områdene i Judea og Samaria for alltid. Jeg anser den som representativ for staten Israel som aktør i henhold til teorien, siden den ble et retningsangivende dokument for regjeringen sin bosettingspolitikk. Planen fastholdt på den tidligere argumentasjon om at det var sikkerhetsmessig nødvendig å ha bosettinger på det palestinske territoriet. Og som det fremkommer av retorikken, omtalte regjeringen

palestinerne i stor grad som en trussel. Blant annet uttalte statsminister Begin at en palestinsk stat ville føre til at Israel stod ovenfor den mest grusomme fienden til det jødiske folket siden nazistenes tid. (Israel Ministry of Foreign Affairs 1977) På grunnlag av dette motsetningsforholdet anser jeg fortsatt bosettingspolitikken som sikkerhetisert i henhold til teorien. Men det kommer tydelig frem at de i skyggen av sikkerhetsargumentene startet en politikk som hadde som mål å overta langt flere deler av området, og med det utvide staten Israel sine grenser på sikt.

Jeg mener bosettingspolitikken i denne perioden kan forklares ved at Likud kom til makten i 1977, og deres ideologiske retning innenfor sionismen. Likud sin plassering på høyresiden i den israelske politikken, og deres sionistiske tilhørighet er i samsvar med politikken og uttalelsene. De tilhører en retning innenfor sionismen som mener det er viktig å etablere ”The kingdom of Israel” i hele det palestinske området. Statsminister Shamir uttalte at de sionistiske verdiene måtte være deres retningslinje, og verdien han anså som høyest var å bosette hele området. Ideologien har også et sterkt og militant standpunkt mot de arabiske landene i regionen, noe som gjenspeiler seg i retorikken ovenfor palestinerne. Regjeringens samarbeid med bosetterbevegelsen Gush Eminent, som tilhører en retning innenfor sionismen som ønsker å fremme sionismen som en ideologisk og kulturell bevegelse, er nok en indikasjon på at politikken er begrunnet i mer en sikkerhetshensyn. De sionistiske tolkningene har etter min mening hatt stor innflytelse på bosettingspolitikken i denne perioden, og sikkerhetshensynet som forklaring på bosettingspolitikken blir svekket i denne perioden.

5.5.3 Bosettingspolitikken i perioden 1992 – 2009

I forrige delkapittel ble det avdekket faktorer som indikerer alternative motiver til bosettingspolitikken. Disse utfordrer påstanden om at bosettingene er bygd av sikkerhetsmessige årsaker. Men jeg anser fortsatt bosettingspolitikken til å være løftet på et nivå over ”normale forhold” i henhold til sikkerhetiseringsteorien, på grunnlag av at sikkerhet var det uttalte hovedmotivet.

Bosettingspolitikken i denne perioden kan forklares ved at Labor hadde gått til valg med et løfte om en betydelig reduksjon i midler som skulle tildeles bosettingene. Behovet for sikkerhet var fortsatt sentralt, men den nye regjeringens politikk var langt mer

imøtekommende mot palestinerne enn i forrige periode. I henhold til sikkerhetiserings-teorien kan forsøk på å få til en fredfull løsning og dempe konfliktnivået anses som forsøk på å desikkerhetisere. Det er tydelige indikasjoner på at Labor regjeringen ønsket en fremtidig desikkerhetisering. Det kommer til uttrykk ved at partene var i samtaler med hverandre og at de inngikk flere avtaler, blant annet Oslo-avtalene. I tillegg overga Israel kontroll over sikkerheten i deler av området til palestinerne. (vedlegg 3)

Det er flere eksempler på en retorikk jeg tolker som et ønske om å desikkerhetisere. For det første uttalte statsminister Rabin at palestinerne ikke er en trussel mot staten Israels eksistens, han påpekte at det var terroristorganisasjoner som var problemet. Et annet eksempel er at statsminister Barak tilbød palestinerne mesteparten av Vestbredden, samt en hovedstad i Jerusalem, under toppmøtet på Camp David i 2000. Det ble imidlertid ikke noe av den avtalen, og det viste seg at han samtidig eskalerte bosettingene på det som skulle bli det palestinske området i Jerusalem. (Rosen 2012) Det gjør at man kan stille spørsmål til hvor oppriktig dette var ment, spesielt siden området i Israel ble ansett som annektert. Men i henhold til teorien er det en talehandling som helt klart er et steg mot en desikkerhetisering.

Ariel Sharon var også en viktig representant for bosettingspolitikken i denne perioden. Hans politikk må sees i sammenheng med at han tilhørte Likud partiet. Målsettingen for politikken var å styrke, utvide og fremme bosettinger over hele landet. De skulle imidlertid ikke bygge nye, men heller utvide de eksisterende bosettingene. Men det ble allikevel bygget bosettinger på det palestinske territoriet. I tiden mellom 2001-2004 er det rapportert at det ble bygd 51 nye bosettinger uten regjeringens autorisasjon. (FNs Generalforsamling 2013) Som man så i den første perioden ble forsøk på å bygge bosettinger stoppet av regjeringen, det faktum at det ikke var tilfelle her kan indikere at regjeringen ga sin uoffisielle støtte til de.

I denne perioden ble sikkerhetsmuren som skapte en fysisk barriere mellom palestinere og israelere bygd på initiativ av Ariel Sharon. Det representerer et tydelig og sterkt sikkerhetiseringssteg, samtidig kan det også indikere et ønske om å desikkerhetisere ved at den skulle trygge Israels befolkning. Men Sharon stod også bak den mest dramatiske territorielle endringen i Israels historie siden okkupasjonen. Han gjennomførte den første evakueringen av jødiske bosettinger ved at han i The Disengagement Plan trakk alle

bosettere ut fra Gaza, samt fire bosettinger på Vestbredden. Det er et av de tydeligste desikkerhetiseringsstegene som har vært tatt i den israelske bosettingspolitikken. Men det samsvarer imidlertid ikke med Likud sin politiske plattform og ideologi, noe som kan forklares ved at Sharon like etter gikk ut av Likud partiet og beveget seg mer til venstre på den politiske skalaen. Det virker også til at andre Likud politikere ikke var positive til tilbaketrekkingen, blant annet har Netanyahu i ettertid brukt den som eksempel på en feilslått politikk. Det indikerer at en tilbaketrekking ikke er i tråd med Likud sine visjoner.

Selv om det kan identifiseres en mer positiv holdning til palestinerne, og flere faktorer som peker i retning mot en økende desikkerhetisering, må dette settes i sammenheng med praksisen som ble utført. Israel sitt ønske om å desikkerhetisere kan utfordres på grunnlag av det som kom frem i Sasson rapporten. Her fastslås det at det ble bygd uautoriserte utposter på Vestbredden i denne perioden. De blir beskrevet som en videreføring av bosettingspraksisen i de okkuperte territoriene og det kommer frem at regjeringen uoffisielt var involvert i å fremme og utvide bosettinger i tiden mellom 1992-2005. Det er derfor tydelig at det ikke er samsvar mellom talehandlingene og praksis.

Bosettingspolitikken i denne perioden kan forklares ved at Labor overtok regjeringsmakten i første periode. Fredsforhandlinger er noe som samsvarer med deres politiske ideologi og sionistiske tilhørighet. Samtidig har perioden vært preget av Likud sin politikk, som vist var Ariel Sharon den viktigste representanten for den politikken. En styrking og utvidelse av de eksisterende bosettingene er i tråd med deres sionistiske tilhørighet og partiplattform. Jeg mener byggingen av den fysiske sikkerhetsbarrieren også er i samsvar med deres politiske ideologi siden det viste et sterkt standpunkt mot palestinerne, og skapte et motsetningsforhold. Men Sharon sin politikk skilte seg etter hvert fra det jeg tolker som typisk for Likud. Det er ikke i samsvar med deres politiske plattform eller ideologi å trekke alle de militære styrkene ut fra Gaza og samtidig evakuere alle bosettingene. Det kan imidlertid indikere at Sharon tok et annet standpunkt enn partiet han tilhørte. Den antagelsen sannsynliggjøres ved at han kort tid etter trakk seg ut av partiet og flyttet seg mer til venstre i politikken.

5.5.4 Bosettingspolitikken i perioden 2009 – 2017

Den offisielle politikken i denne perioden har vært at sikkerhet kommer først og at det ikke er aktuelt med noen fredsavtale før den er på plass. Bosettingspolitikken må sees i sammenheng med at Benjamin Netanyahu fra Likud har vært statsminister i hele perioden. Det er flere faktorer som peker i retning av en enda sterkere sikkerhetisering enn tidligere. Samtidig er det flere indikasjoner på at de forsøker å legitimere bosettinger på andre grunnlag, noe som igjen reiser spørsmål til deres langsiktige motiver.

For det første fremkommer den økende sikkerhetiseringen i retorikken som blir brukt om palestinerne. I henhold til sikkerhetiseringsteorien er et tema sikkerhetisert om en aktør skaper et bilde som viser et motsetningsforhold. Det blir i stor grad portrettert et bilde av sterke motsetningsforhold, og en vedvarende fiendtlighet i denne perioden. De kom til uttrykk rett etter regjeringsskiftet i 2009 da statsminister Netanyahu holdt sin første utenrikspolitiske tale. Her fokuserte han i hovedsak på Israels sikkerhetsutfordringer og trusler mot statens eksistens. Han uttalte at for å opprettholde sikkerheten er det viktigste å opprettholde kontroll over de palestinske territoriene og ha en forsvarsbar grense. En palestinsk stat som er bevæpnet blir fremstilt som en terroristbase mot Israel.

Denne fremstillingen har vedvart i hele perioden. I 2016 uttalte han at palestinske barn ikke er oppdratt til fred og at de palestinske myndighetene lærer de til å bli terrorister og drepe israelere. Dette står i stor kontrast til hva statsminister Rabin uttalte i forrige epoke da han i 1995 påpekte at det ikke er palestinerne som er en trussel mot staten Israel, men at det er radikale islamistiske terroristorganisasjoner. Han viste derved til et skille mellom palestinske styresmakter og terrororganisasjoner. Men i Netanyahu sin retorikk blir de palestinske styresmaktene og terrororganisasjoner i stor grad sett på som det samme. Det kom tydelig frem da han etter terrorangrepet i Manchester den 22. Mai 2017 publiserte følgende på sin Twitter side:

«If the Manchester attacker was Palestinian and the victims Israeli, the terrorist`s family would receive a stipend from Mahmoud Abbas” (Netanyahu 2017)

De overnevnte motsetningsforholdene er i tråd med hva teorien definerer som en aktørs forsøk på å sikkerhetisere. Talehandlingene har bidratt til å opprettholde statusen som

sikkerhetisert siden Netanyahu sin posisjon som statsminister uten tvil er representativ for Israel som aktør i henhold til teorien. Ifølge Netanyahu er årsaken til konflikten Israels rett til å eksistere og ikke bosettinger på Vestbredden. (Times of Israel 2016)

Det er også tydelig at forsøkene på å desikkerhetisere har vært svekket i denne perioden. Det kommer blant annet frem i de overnevnte motsetningsforholdene, men også i Netanyahu sin kritikk av de tidligere forsøkene på å desikkerhetisere ved å inngå territorielle kompromiss. Konflikten har blitt mer spent grunnet den økende bosettingspraksisen, noe som har ført til internasjonale protester. I en resolusjon fra FNs sikkerhetsråd (2016) ble det hevdet at de israelske bosettingene satt i fare to-statsløsningen. Israel har svart på fordømmelsen ved å benytte seg av sikkerhetsargumenter, og det er lite som tyder på at de har som intensjon å gi tilbake områdene eller stoppe bosettingsaktiviteten. Tvert imot, i Februar 2017 legaliserte de omtrent 4000 bosettinger med tilbakevirkende kraft i Judea og Samaria.

Jeg mener det er flere indikasjoner på at Israel i denne perioden har dekket over alternative motiver for bosettingene ved å skjule seg bak sikkerhetsbehovet. Selv om mye av den uttalte retorikken har omhandlet sikkerhetstrusler og et behov for å forsvare seg, så hentyder praksisen at det kan ligge andre motiver til grunn. Dette kommer blant annet frem av deres respons på påstander om at de bryter folkeretten. De hevder i stor grad at folkerettens bestemmelser under okkupasjon, og dermed også bosettinger, ikke er gyldig i denne konteksten. De har gått i en retning mot å regulere palestinske områder på andre grunnlag enn det som er sikkerhetsmessig nødvendig. Blant annet har skillet mellom statlig og privat grunn blitt veldig sentralt. Dette kom blant annet frem i Levy rapporten (2012). Det faktum at de også har legitimert bosettinger med tilbakevirkende kraft og fortsatt tviholder på at de skal ha hele Jerusalem som sin hovedstad indikerer et mål om å ta over mer og mer av det okkuperte territoriet. En konsekvens av det vil være at det etter hvert ikke vil være fysisk mulig å opprette en palestinsk stat. Om man ser dette i sammenheng med Likud sin tilhørighet innenfor sionismen, så samsvarer den antagelsen med ideologiens vektlegging av å etablere «The kingdom of Israel» i hele det obligatoriske Palestina.

Bosettingspolitikken i denne epoken kan forklares med at Benjamin Netanyahu fra Likud har vært statsminister sammenhengende i hele perioden. Han har en sterk sentrum-høyre

orientering på den politiske skalaen, noe som tydelig gjenspeiler seg i hans uttalelser. Samtidig har det vært et anspent forhold mellom Israel og deres nærmeste allierte USA. Israel har vært veldig tydelige på at de selv skal bestemme sin egen fremtid, og FN resolusjonen som kom i 2016 skapte kraftige reaksjoner i Israel. Det at de i Februar 2017 valgte å legalisere en rekke bosettinger indikerer at de ikke har tenkt å føye seg etter krav fra verken USA eller FN. Som Netanyahu tidligere har uttalt håper han dette skal forbedre seg nå når Donald Trump har blitt president i USA. Men sikkerhetsrådsresolusjonen kan imidlertid ikke reverseres og den blir stående, på tross av at Israel ikke overholder den. Men deres reaksjoner på den, og motvilje til å akseptere den, tyder på at de ikke har noen intensjon om å verken fjerne bosettingene eller stoppe byggingen.

5.5.5 Avsluttende drøfting

Denne analysen har tatt utgangspunkt i problemstillingen «*Hva forklarer den israelske bosettingspolitikken i de okkuperte områdene...?*» Som nevnt innledningsvis tok jeg utgangspunkt i en hypotese om at den er begrunnet i sikkerhetshensyn. Som det fremkom av analysen har bosettingspraksisen endret seg etter hvem som har hatt makten i Israel. Det virker som partienes plassering innenfor sionismen har vært avgjørende for hvilken politikk som har blitt utført.

Labor som befinner seg innenfor den sosialistiske og sekulære sionismen har hatt en mildere, og i mindre grad konfliktbasert tilnærming enn hva Likud har hatt. Det kom til uttrykk i den første perioden da bosettingspolitikken kom på den politiske dagsorden. De påpekte behovet for forsvarsbare grenser, noe som kan forsvares ved at de akkurat hadde tilbaketrukket en krig og var i konflikt med nabostatene. Samtidig ønsket de etter hvert å gi områdene tilbake til arabisk kontroll. Noe jeg anser som et fremtidig mål om å desikkerhetisere. Dette kom også til uttrykk i den tredje perioden da de var i fredsforhandlinger og hadde en mildere retorikk ovenfor palestinerne enn hva Likud har hatt. Det største desikkerhetiseringssteget ble imidlertid tatt av Sharon som var Likud politiker, men som nevnt tidligere trakk han seg like etter ut av partiet og beveget seg mer til venstre på den politiske skalaen. Noe som kan være med å forklare det partipolitiske skillet.

Begge partiene anses å ha ført en konfliktbasert politikk, selv om Labor har vært mildere i sine uttalelser enn hva Likud har vært. Likud sine omtalelser om palestinerne er mer negative, og mindre imøtekommende enn hva man har sett hos Labor. I tillegg har de vist mindre vilje til å trekke seg tilbake fra territoriet. Som vist reflekterer også deres politikk i stor grad den sionistiske tilhørigheten de har.

Behovet for sikkerhet har vært knyttet opp mot bosettingspolitikken i hele tidsperioden, uavhengig av hvilket parti som har hatt regjeringsmakten. Begrep som *"forsvarsbare grenser"* og *"sikkerhet"* er vektlagt i de offentlige uttalelsene om Israels politiske målsettinger i de okkuperte områdene. Jeg mener derfor bosettingspolitikken, i henhold til sikkerhetiseringsteorien, har vært sikkerhetisert i hele perioden. Etter at temaet etablerte seg på et nivå ovenfor normale forhold i 1967 har det ikke lyktes, eller vært vilje til å desikkerhetisere det.

Det er imidlertid viktig å poengtere at selv om Israel har opprettholde dette nivået gjennom talehandlinger om eksistensielle trusler, så betyr ikke det at deres standpunkter, politikk eller praksis samsvarer med virkeligheten. Som jeg nevnte i kapittel 3 er et tema i henhold til teorien sikkerhetisert uavhengig av om påstandene reflekterer de faktiske forhold. Man kan konkludere med at noe er sikkerhetisert om aktøren lykkes i å få aksept hos et relevant publikum. Selv om det er uenigheter innad i Israel anser jeg at de har fått den aksepten fra den israelske befolkningen siden det er de som har valgt inn partiene som har utført bosettingspolitikken. De får imidlertid ikke noen aksept fra det internasjonale samfunnet, men de er ikke brukt som kriterium i denne analysen, og vil bli analysert i kapittel 7 fra et folkerettslig perspektiv.

Men tanke på hvordan de fremover skal disponere områdene viser det seg å være ulike tilnærminger. Dette må også sees i sammenheng med hvilken politisk og ideologisk retning regjeringene har hatt. Forskjellene kommer best til uttrykk med begrep som *"land for fred"* på den ene siden og *"det jødiske folks hjemland"* på den andre siden. Jeg antar at begge retningene har et mål om å desikkerhetisere situasjonen. Men det går imidlertid et skille mellom de som ønsker å oppnå sikkerhet ved å bytte landområder for en fredsløsning, og de som ønsker å ta over hele området og oppnå sikkerhet på den måten.

Begge målsettingene kan antas å ha sikkerheten for det jødiske folket som et overordnet mål. Jeg anser det som sannsynlig at de som anser området som det jødiske folks hjemland, og som ikke vil overgi området, har størst interesse av å hevde det er sikkerhetsmessig nødvendig å beholde de, og at de unngår fredsforhandlinger for å ikke måtte gi opp kontrollen over området. Dette gjenspeiler seg i Likud sin politikk og deres retning innenfor sionismen. De som ønsker å bruke landområdene i en fredsforhandling ved å bytte land mot fred, har etter min mening størst interesse av å desikkerhetisere ved å ha en møtende retorikk ovenfor den andre parten. Dette er noe som har vært mest fremtredende i Labor sin politikk og den sosialistiske og sekulære sionismen.

Som vist i delkapitlene ovenfor har de uttalte motivene for bosettingspolitikken ofte stått i stor kontrast til de handlingene man ser på bakken. I tillegg til bosettinger som er bygd på initiativ av regjeringen har også andre aktører påvirker bosettingspolitikken. Blant disse er Gush Eminum som i den første perioden ble motarbeidet av Labor-regjeringen, men som etter valget i 1977 ble «velsignet» av Likud-regjeringen. Bosettingspraksisen kan indikere at sikkerhet blir brukt som et argument for å oppnå en viss politisk overbevisning. Regjeringen sin støtte til bosetterbevegelser, uoffisielle støtte til bosettinger og praksisen med å legalisere ulovlige bosettinger med tilbakevirkende kraft er indikasjoner på at de ønsker å annektere store deler av området.

Selv om bosettingspolitikken har vært sikkerhetisert i henhold til teorien så kan den ikke lenger forsvares ut fra regjeringenes politikk. Som jeg viste til er ikke bosettingene lenger militære utposter sånn som det hovedsakelig var i begynnelsen. Israel har tilrettelagt for, og oppmuntret til, at sivile israeler skal bosette seg på det okkuperte territoriet. Det er uklart hvilke grenser Israel vil ha for staten. Men det er imidlertid avdekket at de ikke har som intensjon å trekke seg tilbake til grensene fra før krigen i 1967, samt at de ønsker å beholde hele Jerusalem. Begrep som Staten Israel, The Kingdom of Israel og Judea og Samaria, glir over i hverandre og danner ikke klare skiller. I henhold til statistikk fra Jewish Virtual Library (2017) begynner det å nærme seg 700.000 bosettere på Vestbredden og i Øst-Jerusalem. Jeg mener bosettingspolitikken i økende grad har gått mot å skaffe seg mer permanent land og at to-statsløsningen henger i en tynn tråd om denne utviklingen fortsetter. Bosettingspolitikken er klare brudd på Sikkerhetsrådsresolusjoner. Jeg vil nedenfor drøfte de mest relevante folkerettslige aspektene bosettingspolitikken utfordrer.

6.0 Det juridiske grunnlaget

I dette kapittel presenteres de juridiske grunnlagene og folkerettslige institusjonene som blir vektlagt i drøftelsen om de folkerettslige sidene den israelske bosettingspolitikken utfordrer.

6.1 Folkeretten

Folkeretten er en viktig del av normsettingen i det internasjonale samfunnet. Den bygger i hovedsak på internasjonale avtaler og sedvaner. Folkerettens kilder er gitt i statuttene for den internasjonale domstol (ICJ) som er FNs juridiske hovedorgan.

Som det fremkommer av statuttens art. 38 skal de folkerettslige domstolene basere sine avgjørelser på enten internasjonale konvensjoner, sedvanerett eller alminnelige rettsprinsipper. I følge Ruud og Ulfstein (2011) er det et samspill mellom disse ved at de også kan anvendes som rettskildefaktorer. Det fører til at sedvanerett kan være relevant ved tolkning av konvensjoner, mens både konvensjoner og alminnelige rettsprinsipper kan være relevante når sedvaneretten skal fastslås. I tillegg til disse kan også andre rettskildefaktorer anvendes som kilder, i art. 38 blir rettspraksis og rettslig teori nevnt.

Den folkerettslige lovgivningen skiller seg fra nasjonal rett. Det er fordi det internasjonale samfunnet består av suverene stater, og folkeretten har ikke en overordnet myndighet. Dette kommer av suverenitetsprinsippet som innebærer at alle stater er suverene og at de ikke er underkastet noen annen vilje enn sin egen. Det er derfor få bindende vedtak av samme karakter som lovgivningen fra nasjonal rett. Det sentrale i folkeretten er avtaler mellom stater. I tillegg er mange av de grunnleggende reglene i folkeretten basert på sedvanerett. Eksempler på dette er betingelsene for hva som kan anses som en stat, og regler om staters jurisdiksjon. Enkelte sedvanerettsregler kan fravikes ved konvensjon, men det er imidlertid unntak for de som blir kalt *jus cogens*. De er så grunnleggende at de ikke kan fravikes. (Ruud og Ulfstein 2011)

6.2 FNs sikkerhetsråd

Sikkerhetsrådets sammensetning, myndighet og oppbygging er fastslått i FN-pakten (1945) I artikkel 23 står det at Sikkerhetsrådet skal bestå av femten medlemmer av de forente nasjoner. Fem av disse skal være faste medlemmer, Kina, Frankrike, Russland, Storbritannia og USA. De resterende skal velges for en toårsperiode.

Sikkerhetsrådet sitt hovedansvar er, i henhold til FN-paktens art. 24, å opprettholde internasjonal fred og sikkerhet. Rådet ble opprettet for å sikre raske og effektive tiltak, og under utøvelsen av sitt ansvaret handler de på vegne av de forente nasjoner. De er forpliktet til å handle i samsvar med FN sine formål og prinsipper. Medlemslandene er ifølge FN-paktens art. 25 pålagt å godta og sette i verk sikkerhetsrådet sine vedtak.

6.3 Sikkerhetsrådsresolusjoner

Resolusjoner FNs sikkerhetsråd er formelle uttrykk for organets oppfatning eller vilje. De består vanligvis av to klart definerte seksjoner. En innledning og en operativ del. I innledningen står de generelle overveielsene på grunnlag av hvilke tiltak som er truffet. I den operative delen angir rådet sin mening, eller handlingen som skal tas. (FNs Sikkerhetsråd.)

6.3.1 Sikkerhetsrådets resolusjon 242 (1967)

Resolusjon 242 er den første som ble vedtatt av sikkerhetsrådet etter okkupasjonen i 1967. Her uttrykker sikkerhetsrådet sin bekymring over den alvorlige situasjonen i Midtøsten. De understreker at det i krig ikke er tillatt å okkupere territorium og at det er behov for å jobbe for en rettferdig og varig fred der enhver stat i området kan leve i sikkerhet. De understreker også at alle medlemslandene i sin aksept av FN-pakten har forpliktet seg til å handle i samsvar med Artikkel 2. De fastslår at oppfyllelsen av FN-pakten sine prinsipper krever at det etableres en rettferdig og varig fred i Midtøsten. Resolusjon 242 (1967) nevner særlig to punkter som bør anvendes:

1. “Withdrawal of Israel armed forces from territories occupied in the recent conflict”
2. “Termination of all claims or states of belligerency and respect for and acknowledgment of the sovereignty, territorial integrity and political independence of every State in the area and their right to live in peace within secure and recognized boundaries free from threats or acts of force;”

6.3.2 Sikkerhetsrådets resolusjon 2334 (2016)

Resolusjonen 2334 er den siste som er vedtatt av Sikkerhetsrådet vedrørende konflikten. Den ble vedtatt den 23 Desember 2016. Innledningsvis bekrefter de sine tidligere relevante resolusjoner: 242 (1967), 338 (1973), 446 (1979), 452 (1979), 465 (1980), 476 (1980), 1397 (2002) og 1850 (2008). Videre uttrykker sikkerhetsrådet alvorlig bekymring for at en fortsettende israelsk bosetningsaktivitet setter i fare levedyktigheten til to-statsløsningen basert på grensene fra 1967. Den er spesiell siden Israel sin nærmeste allierte USA ikke la ned veto. De har tidligere brukt vetoretten i 46 resolusjonsforslag som har vært kritiske til Israel og deres folkerettsbrudd.

6.4 Den fjerde Genevekonvensjonen (1949)

Den mest sentrale folkerettslige kilden som omhandler bosettinger på okkupert territorium er Den fjerde Genevekonvensjonen (1949). Konvensjonen er rettet mot beskyttelsen av sivilbefolkningen i krig og art. 49 vil bli lagt vektlagt i drøftingen. Der er det fastslått at:

(1) Individual or mass forcible transfers, as well as deportations of protected persons from occupied territory to the territory of the Occupying Power or to that of any other country, occupied or not, are prohibited, regardless of their motive.

(2) Nevertheless, the Occupying Power may undertake total or partial evacuation of a given area if the security of the population or imperative military reasons so demand. Such evacuations may not involve the displacement of protected persons outside the bounds of the occupied territory except when for material reasons it is impossible to avoid such displacement. Persons thus evacuated shall be transferred back to their homes as soon as hostilities in the area in question have ceased.

(3) The Occupying Power undertaking such transfers or evacuations shall ensure, to the greatest practicable extent, that proper accommodation is provided to receive the protected persons, that the removals are effected in satisfactory conditions of hygiene, health, safety and nutrition, and that members of the same family are not separated.

(4) The Protecting Power shall be informed of any transfers and evacuations as soon as they have taken place.

(5) The Occupying Power shall not detain protected persons in an area particularly exposed to the dangers of war unless the security of the population or imperative military reasons so demand.

(6) The Occupying Power shall not deport or transfer parts of its own civilian population into the territory it occupies.

7.0 Folkerettslig drøfting

Den israelske tilstedeværelsen i de palestinske territoriene kommer hovedsakelig frem gjennom to aspekter. Det israelske militæret som er der for å opprettholde okkupasjonen, og sivile israelere som har bosatt seg der. Bosettingene er et resultat av ulike politiske strategier omkring den demografiske utviklingen av Staten Israel, Øst-Jerusalem og resten av det palestinske territoriet. Dagens situasjon har utviklet seg i løpet av en femti år lang bosettingspolitikk. I kapittel 5 ble bosettingspolitikken analysert i henhold til sikkerhetiseringsteorien. I dette kapittel blir de legale aspektene ved bosettingene drøftet på et overnasjonalt nivå med utgangspunkt i problemstillingens andre del:

” I hvilken grad, og hvordan, er denne bosettingspolitikken i strid med folkeretten?”

De mest sentrale folkerettslige instrumentene er Den fjerde Genevekonvensjonen (1949) art. 49 og resolusjon 242 og 2334 fra FNs Sikkerhetsråd. Sikkerhetsrådet har i henhold til FN-pakten (1945) myndighet til å vedta anbefalinger eller tiltak ovenfor medlemslandene

som er pålagt å godta og sette i verk vedtakene. (jf. FN-pakten kap. 6 og 7) Det første som drøftes er selve legaliteten av den israelske okkupasjonen og deretter hvorvidt okkupasjonen gjennomføres på lovlig vis. Sistnevnte vil inneholde en drøftelse av Den fjerde Genevekonvensjonen og overnevnte sikkerhetsrådsresolusjoner som angår hvordan okkupasjonen gjennomføres.

7.1 Legaliteten av den israelske okkupasjonen

Den folkerettslige definisjonen på okkupasjon finner vi i Haag-konvensjonen av 1907 art. 42 som statuerer at:

Territory is considered occupied when it is actually placed under the authority of the hostile army. The occupation extends only to the territory where such authority has been established and can be exercised. (Haag-konvensjonen art. 42)

Her defineres et territorium som okkupert fra det øyeblikket det er under en fiendtlig hærs autoritet. Det er underforstått at en okkupasjonsmakt bare skal administrere territoriet mens fiendtlighetene pågår. Det indikerer at okkupasjonen skal ha en midlertidig karakter, og at territoriet skal returneres mer eller mindre intakt når det blir fred. Formålet er å hindre okkupanter fra å kolonisere eller annektere territorium. (Galchinsky 2004) Haagbestemmelsene er anerkjent av Den israelske høyesterett som en bindende del av internasjonal sedvane.

Etter seksdagerskrigen i 1967 plasserte Israel militære styrker i det palestinske territoriet og tok dermed kontroll over store deler av området. Handlingen ligger helt klart innenfor Haag-konvensjonens definisjon på en okkupasjon. Det bryter også med FN-pakten art.2 (4) sin bestemmelse om maktbruk. Her pålegges medlemmene å avstå fra maktbruk mot en annen stats territorielle integritet eller politiske uavhengighet. Det overordnede prinsippet er dermed at konflikter skal løses med fredelige midler. Ved å okkupere andre stater eller territorium er det en utvilsom utøvelse av maktbruk, og dermed et folkerettsbrudd. (jf. FN-pakten art. 2) Dette må imidlertid sees i sammenheng med de faktiske forhold. Et grunnleggende prinsipp i folkeretten er selvforsvarsprinsippet hvor det fremgår at en stat ikke er underlagt noen annen vilje enn sin egen. Det innebærer at enhver stat har krav på respekt for sin suverenitet, derved også en rett til å verne om den. I noen tilfeller vil det

være nødvendig med væpnet makt. (Ruud og Ulfstein 2011) Israel var i 1967 i krig med nabo-statene som ikke anerkjente deres rett til å eksistere. Okkupasjonen kan derved legitimeres om den kan anses som selvforsvar. En stats rett til selvforsvar er uttrykkelig fastslått i FN-pakten art. 51 hvor det fremgår at:

Intet i denne Pakt skal innskrenke den naturlige rett til individuelt eller kollektivt selvforsvar når et væpnet angrep er blitt foretatt mot et medlem av de Forente Nasjoner, inntil Sikkerhetsrådet har truffet de tiltak som er nødvendige for å opprettholde internasjonal fred og sikkerhet. (FN-pakten art. 51)

Den fremtrer som et unntak fra maktforbudet i FN-pakten art. 2 (4). I bestemmelsen blir retten til selvforsvar betegnet som “inherent” (“naturlig” rett). Denne retten eksisterte også før FN-pakten ble vedtatt og har status som folkerettslig sedvanerett. Den sedvanerettslige retten til selvforsvar er etablert som følger av Caroline-saken fra 1837. Der fremkom det at retten til selvforsvar var begrenset til situasjoner hvor “*the necessity of that self-defence is instant, overwhelming, and leaving no choice of means, and no moment for deliberation*”. Videre ble det fastslått at de som utøver selvforsvarsretten har bevisbyrden for at disse vilkårene foreligger, samt at handlingene som ble utført ikke overstiger det som var strengt nødvendig for å utøve selvforsvar. (Ruud og Ulfstein 2011)

Seksdagerskrigen i 1967 ble innledet med et israelsk angrep etter at Egypt hadde mobilisert og sperret Akaba-bukta. Israel hevdet de utøvde et preventivt selvforsvar som følger av hendelsen. Debattene i sikkerhetsrådet har ikke ledet til noe vedtak om ansvaret for dette krigsutbruddet. Det problematiske med konseptet om preventivt selvforsvar er at det er fare for at stater kan bruke det til å legitimere krigsutbrudd i tilfeller hvor man ikke har prøvd alle muligheter for fredelige løsninger. Men på den annen side kan man vanskelig forsvare at en stat, som ser et angrep kommer, ikke skal foreta seg noe for å hindre det. Den dominerende retningen synes å være at det er en rett til preventivt selvforsvar, men bare dersom intensjonen er å motvirke et umiddelbart forestående angrep og andre muligheter for fredelige løsninger ikke har ført frem. (Ruud og Ulfstein 2011) Selvforsvar kan derfor sees på som en respons på en trussel som krever ekstraordinære handlinger for å forsvare seg. I utgangspunktet er myndigheten til å iverksette militære tiltak for å fjerne trusler mot fred gitt til sikkerhetsrådet gjennom FN-pakten kap.7. Men noen ganger er det behov for å ta raske beslutninger. Israels okkupasjon av det palestinske

territoriet kan ved krigsutbruddet i 1967 forsvares etter hovedsakelig FN-pakten art. 51, men også etter sedvaneretten som er etablert av Caroline saken. Det er imidlertid viktig å poengtere at det er en midlertidig rett som ikke strekker seg lenger enn til når sikkerhetsrådet har fattet et vedtak. (jf. FN-pakten art. 51)

Sikkerhetsrådet vedtok den 14. Juni 1967, Resolusjon 237 (1967). Der ble det ikke fastslått at Israel på daværende tidspunkt skulle trekke seg tilbake fra territoriene. Men de påla Israel å sørge for sikkerheten og velferden til innbyggerne i områder hvor de militære organisasjonene fant sted. Sikkerhetsrådet understreket også at partene skulle forholde seg til Den tredje Genevekonvensjonen (1949) sine bestemmelser om behandling av krigsfanger. Som det fremkommer er ikke det folkerettslige forbudet mot okkupasjon betegnet i resolusjonen. Noe som må sees i sammenheng med at den ble vedtatt fire dager etter at krigen var over. Det kan tolkes som at den israelske tilstedeværelsen i de palestinske territoriene var legal på daværende tidspunkt etter FN-pakten art. 51.

Men da sikkerhetsrådet vedtok Resolusjon 242 (1967) den 12. November 1967 påpekte de at det ikke er tillatt å okkupere territorier i krig. Videre ble det vedtatt at Israel skulle trekke tilbake de militære styrkene som befant seg i det okkuperte territoriet. Resolusjonen er imidlertid uklar på hvilke grenser eller hvor stor del av området Israel skulle trekke seg tilbake fra. Det er en tvetydighet i teksten ved at "territories" kan tolkes enten i bestemt eller ubestemt form. Samtidig påpeker den at alle stater i området skal ha sikre og anerkjente grenser. Det åpnet for at de israelske myndighetene kunne argumentere med at tilstedeværelsen var sikkerhetsmessig nødvendig på grunnlag av at grensene fra før 1967 ikke var sikre, noe som dermed ikke var i strid med resolusjonen som også hadde vektlagt sikre og anerkjente grenser. Den åpnet imidlertid ikke for å Israel skulle okkupere hele territoriet, da den typen selvforsvar må sees på som et brudd på folkeretten. At en stat plasserer militære styrker på grensene mot naboland de vet kan angripe når som helst kan anses som selvforsvar. Men å bosette deler av territorium som ikke er sikkerhetsmessig strategisk kan ikke forsvares med retten til selvforsvar.

Sikkerhetsrådet har etter FN-pakten art. 39 myndighet til å vedta anbefalinger eller tiltak for å opprettholde eller gjenopprette internasjonal fred og sikkerhet. Medlemslandene er ifølge FN-pakten art. 25 pålagt å godta og sette i verk rådet sine vedtak. Deres vedtak om at Israel ikke hadde folkerettslig grunnlag til å okkupere områdene er derfor ufravikelig.

Siden betegnelsen okkupasjon ble brukt i sikkerhetsrådsresolusjonen er den israelske tilstedeværelsen i de palestinske territoriene uten tvil en okkupasjon. De israelske politikerne har imidlertid ikke overholdt sikkerhetsrådet sine vedtak, og hevder dette spesifikke tilfellet ikke er okkupasjon etter folkerettens definisjon. Den holdningen gjenspeiler seg i at ministre omtaler området som “*omstridt territorium*” og ikke “*okkupert territorium*”. Politikerne har ved flere anledninger basert seg på synspunktene til israelske jurister og juridiske eksperter som hevder Israel ikke er en okkupasjonsmakt, på bakgrunn av at områdene aldri har vært del av en arabisk stat. Den posisjonen ble etablert av Meir Shamgar (1971) som begrunnet påstanden med at Jordan og Egypts annekasjon av Vestbredden og Gaza aldri fikk internasjonal anerkjennelse. Det samme argumentet blir brukt i Levy rapporten (2012) som hevder den israelske tilstedeværelsen på Vestbredden ikke er i tråd med de folkerettslige definisjonene på okkupasjon.

Det standpunktet kan indikere at de anser dette som “*terra nullis*”, en såkalt okkupasjon av et herreløst land. I følge Ruud og Ulfstein (2006) innebærer det at områder med en befolkning som ikke var organisert som en stat ble ansett som herreløse, og dermed åpnet det for okkupasjon. Dette er imidlertid ikke lenger en anerkjent måte å erverve seg land på. Det kommer av at det er i strid med FN-paktens art. 2(4) og folkerettslig sedvanerett, derved gir det ikke grunnlag for suverenitet over territoriet.

Som det fremkom i drøftingen ovenfor har den israelske tilstedeværelsen i de palestinske territoriene vært en okkupasjon helt siden starten. Om man legger FN-pakten art. 51 til grunn, så kan situasjonen de første månedene legitimeres som en utøvelse av retten til selvforsvar. Men selv om de hadde folkerettslig grunnlag til å ha militære styrker der, var det bare legitimt som en midlertidig tilstand frem til sikkerhetsrådet fattet vedtak. Okkupasjonen har derfor vært illegal etter at Sikkerhetsrådsresolusjon 242 (1967) ble utgitt i November 1967. Selv om den åpnet for en tvetydighet i teksten, åpnet den ikke for en vedvarende og ekspanderende okkupasjon. Det har i ettertid kommet flere resolusjoner som har vektlagt de samme argumentene. Den seneste kom i Desember 2016, og der ble Israel betegnet som “*the occupying power*”. Sikkerhetsrådet fastslo at de: “*will not recognize any changes to the 4 June 1967 lines, including with regard to Jerusalem, other than those agreed by the parties through negotiations*”. (Sikkerhetsrådsresolusjon 2334, 2016)

7.2 Legaliteten av å bygge israelske bosettinger på det palestinske territoriet

Som nevnt tidligere har Israel bygget bosettinger i de okkuperte territoriene siden okkupasjonen i 1967. Den viktigste bestemmelsen om bosettinger på okkuperte territorier finner vi i Den fjerde Genevekonvensjonen (1949) art. 49(6):

” The occupying power shall not deport or transfer parts of its own civilian population into the territory it occupies”

Mens det følger av krigens folkerett at man kan gjennomføre tiltak som er begrunnet militært sett, så pålegger genevekonvensjonen okkupasjonsmakten å avstå fra å ”*deport or transfer*” egen befolkning inn på området de okkuperer. Den fjerde Genevekonvensjonen (1949) kom som følger av sivilbefolkningens tragiske skjebne under annen verdenskrig, og regulerer i første rekke spørsmål om behandlingen av sivile på okkupert område. Israelske politikere har helt siden okkupasjonen hevdet at Den fjerde Genevekonvensjonen (1949) ikke kommer til anvendelse på de palestinske områdene. Dette har særlig kommet til uttrykk i forbindelse med bosettingene, men også i forbindelse med separasjonsmuren. De bygger argumentasjonen på at områdene ikke var underlagt noen annen stat som var part i konvensjonen, da de ikke anerkjenner Jordans rett til området. (Ruud og Ulfstein 2011) Dette spørsmålet ble imidlertid drøftet av den internasjonale domstolen (ICJ) i 2004. Dommer og uttalelser fra domstolen er en relevant kilde for å avklare hvordan traktater skal tolkes og hvilke sedvaneregler som foreligger. (Bergstrøm og Westbye 2012) Den internasjonale domstolen fastslo at:

The Court considers that the Fourth Geneva Convention is applicable in any occupied territory in the event of an armed conflict arising between two or more High Contracting Parties. Israel and Jordan were parties to that Convention when the 1967 armed conflict broke out. The Court accordingly finds that that Convention is applicable in the Palestinian territories which before the conflict lay to the east of the Green Line and which, during that conflict, were occupied by Israel, there being no need for any enquiry into the precise prior status of those territories (ICJ 2004, paragraph 101)

Som vist mener ICJ at Den fjerde Genevekonvensjonen (1949) kommer til anvendelse i territoriene Israel har okkupert. Det fremkom også at den tidligere statusen til området ikke skal vektlegges ved anvendelse av konvensjonen. Dette synet støttes også av Sikkerhetsrådet, noe som innebærer at Israel er pliktig til å følge beslutningen på tross av egne argumenter. Israel sine forpliktelser kommer til uttrykk i Sikkerhetsrådsresolusjon 2334 fra Desember 2016:

Reaffirming the obligations of Israel, the occupying Power, to abide acrupulously by its legal obligations and responsibilities under the Fourth Geneva Convention relative to the Protection of Civilian Persons in Time of War, of 12 August 1949... (Sikkerhetsrådsresolusjon 2334, 2016)

Selv om israelske politikere ved flere tilfeller har motsatt seg dette standpunktet, på tross av sikkerhetsrådet sin myndighet, har det allikevel blitt behandlet i det israelske rettssystemet. Den israelske høyesterett vedtok i 2004 at militære operasjoner i Rafah, i den grad de går utover sivile, er regulert av Haagbestemmelsene (1907) og Den fjerde Genevekonvensjonen (1949). Rafah er et område på Gaza som også befinner seg innenfor det palestinske territoriet. Høyesteretten brukte følgende ordlyd:

The Judea and Samaria areas are held by the state of Israel in belligerent occupation... Second, the legal regime which applies in these areas is determined by public international law regarding belligerent occupation. (HCJ 2056/04)

På tross av at Den fjerde Genevekonvensjonens (1949) anvendelse er fastslått av både folkerettslige institusjoner og det israelske rettssystemet, forsøker israelske politikere å argumentere for at bosettingene ikke er i strid med folkeretten. De hevder at bosettingene ikke er folkerettsstridige selv om man aksepterer at Den fjerde Genevekonvensjonen er gyldig i området. Blant annet hevder det Israelske Utenriksdepartementet at:

"The provisions of article 49(6) ... should not be seen as prohibiting the voluntary return of individuals to the towns and villages from which they, or their ancestors, had been forbibly ousted...". (Israel Ministry of Foreign Affairs 2015)

Deres argument for at israelere skal få flytte tilbake til områder hvor de har måttet flykte fra er imidlertid ikke relevant i henhold til Den fjerde Genevekonvensjonens art. 49 (6). I følge Lein (2002) er majoriteten av bosettingene nye, og de er derfor ikke plassert på landområder hvor bosetterne eller deres forfedre bodde før 1948. De israelerne som måtte flykte fra enkelte områder under krigen i 1948, og som en konsekvens mistet eiendommen sin, kan eventuelt få kompensasjon for det i en eventuell fredsavtale. Det er imidlertid en politisk prosess. Som det fremkommer av Sikkerhetsrådsresolusjon 2334 (2016) er ikke de israelske bosettingene legitime:

The establishment by Israel of settlements in the Palestinian territory occupied since 1967, including East Jerusalem, has no legal validity and constitutes a flagrant violation under international law and a major obstacle to the achievement of the two-State solution and a just, lasting and comprehensive peace.
(Sikkerhetsrådsresolusjon 2334)

7.2.1 Midlertidige eller permanente bosettinger?

Som nevnt tidligere er det et viktig prinsipp i folkeretten at en okkupasjon skal ha en midlertidig karakter som er militært begrunnet. I tillegg skal området gis tilbake når fiendtlighetene er over. De israelske bosettingene utfordrer dette prinsippet på flere områder. Det faktum at Israel har bygd store bosettingsområder som har forandret landskapet, er tydelige steg mot en permanent endring og dermed i strid med prinsippene for en okkupasjon. I tillegg bygges det infrastrukturer som er beregnet for de israelske bosetterne. Den permanente naturen til bosettingene blir beskrevet av Gazit Shlomo, den israelske regjeringens koordinator i de okkuperte territoriene fra 1967 –1974.

It was clear that the Israeli settlements in the territories, and especially in the densely-populated areas, have far-reaching political consequences. These settlements are intended to establish new facts to affect the future political solution. It was clear that establishment of the Israeli civilian settlements is a kind of statement of policy, whose weight is not much less than the Knesset's decision in 1967 to annex East Jerusalem: this settlement was established on land from which Israel does not intend to withdraw. (Gazit 2003)

Dette står i stor kontrast til Haagbestemmelsene (1907) som fastslår at:

The occupying State shall be regarded only as administrator and usufructuary of public buildings, real estate, forests, and agricultural estates belonging to the hostile State, and situated in the occupied country. It must safeguard the capital of these properties and administer them in accordance with the rules of usufruct.

(Haag-konvensjonen art. 55)

De israelske politikerne hevder, som jeg viste til i kapittel fem, at bosettinger er nødvendige sikkerhetstiltak. I følge Lein (2002) er en av IDF brigaden NAHALs funksjoner å etablere militære utposter. Selv om utpostene eksisterer i flere år og soldatene som bor der ikke er involvert i militære aksjoner, er de allikevel ikke permanente siden soldatene bare oppholder seg der når de er i militæret, og dermed etablerer de ikke sitt hjem der. Den typen bosettinger er i henhold til Genevekonvensjonen art. 49 (2) ikke et brudd på folkeretten:

“...the Occupying Power may undertake total or partial evacuation of a given area if the security of the population or imperative military reasons so demand. “

De militære utpostene er imidlertid ikke legitime om de tilrettelegger for at soldatenes familier skal bo der, og at det som en konsekvens bygges barnehager, skoler, butikker og infrastrukturer for å fasilitere de sivile behovene. De vil da få en mer permanent konstruksjon, og anses som et brudd på Den fjerde Genevekonvensjonens art. 49 (6) som fastslår at man ikke kan flytte egen sivilbefolkning inn i de okkuperte territoriene. Det sivile aspektet viser seg å være tilfelle i de fleste militære utpostene. Som det fremkommer av Lein (2002) var de et innledende steg for å etablere permanente sivile bosettinger på stedet. I årene etter 1979 har Israel også etablert bosettinger på landområder som ikke var ekspropriert på grunnlag av sikkerhet. Noe som uten tvil er et folkerettslig brudd etter Genevekonvensjonens art. 49 (2) og art. 49 (6)

7.3 Legaliteten av å ikke overholde sikkerhetsrådsresolusjoner

Sikkerhetsrådet har vedtatt flere resolusjoner som forbyr de israelske bosettingene, blant annet resolusjon 446 (1979) og 2334 (2016). De anser alle lovmessige og administrative

tiltak Israel har tatt, herunder ekspropriasjon av land og eiendommer som endrer den juridiske statusen, som ugyldige. Et av de mest omstridte områdene i konflikten er Jerusalem. Israel hevder de har annektert byen og at den skal være landets hovedstad. Men ifølge FNs delingsplan tilhører Øst-Jerusalem, og resten av det okkuperte territoriet, det som ifølge målsettingen skal bli en fremtidig palestinsk stat.

Sikkerhetsrådet har reversert anneksjonen av Øst-Jerusalem og krever at Israel skal oppheve alle tiltak som allerede er tatt, og omgående avstå fra å ta ytterligere tiltak som kan forandre Jerusalem sin status. (Sikkerhetsrådsresolusjon 252, 1968) De har også vedtatt at Israel skal stanse byggingen av jødiske bosettinger i områdene de har okkupert, samt at de fjerner de som allerede er etablert. Bosettingene i de palestinske territoriene blir av sikkerhetsrådet omtalt som en alvorlig hindring mot å oppnå en omfattende, rettferdig og varig fred i Midtøsten. (Sikkerhetsrådsresolusjon 446, 1979) På grunnlag av at Israel ikke har overholdt vedtakene, uttrykker de nå en alvorlig bekymring for at vedvarende israelske bosettingsaktiviteter setter i fare levedyktigheten til en to-statsløsning på grensens fra før 1967. Sikkerhetsrådet er tydelige på at de ikke anerkjenner noen endringer på grensene fra 1967, inkludert Jerusalem. (Sikkerhetsrådsresolusjon 2334, 2016)

Som det kommer frem av Sikkerhetsrådet sine vedtak er bosettingene brudd på folkeretten. De fastslår imidlertid at Israel har krav på sikre og anerkjente grenser, men bosettingspraksisen de utfører er ikke i samsvar med det kravet. Sikkerhetsrådet har i henhold til FN-pakten art. 39 myndighet til å vedta anbefalinger eller tiltak for å opprettholde eller gjenopprette internasjonal fred og sikkerhet. I henhold til art. 41 og 42 kan de ta i bruk økonomiske sanksjoner og/eller godkjenne bruken av militærstyrker. Det har blitt gjort i en rekke tidligere konflikter, blant annet mot Irak og Iran. Men tiltakene har så langt ikke blitt vedtatt ovenfor Israel. De har imidlertid måtte svare for seg ovenfor sikkerhetsrådet. Den israelske ambassadøren Yehuda Lancry uttalte til sikkerhetsrådet i 2002 at rådet sine resolusjoner om Israel-Palestina konflikten ikke kan sammenlignes med de som er vedtatt under FN-paktens kapittel 7, som de hevder adresserer trusler fra aggressive regimer ovenfor en region og resten av verden. (FNs sikkerhetsråd 2002)

Men det er imidlertid ikke noe skille mellom kravet om å overholde resolusjoner som innbefatter sanksjoner, og de som ikke gjør det. Det er ikke noe i FN-pakten som tilsier at den skiller mellom resolusjoner som har bestemmelser fra kapittel 7, og de som ikke har

det. FN-pakten art. 25 fastslår at FNs medlemmer påtar seg å godta og sette i verk sikkerhetsrådets vedtak i samsvar med pakten. Den internasjonale domstolen fastslo i 1971 at:

“It has been contended that Article 25 of the Charter applies only to enforcement measures adopted under Chapter VII of the Charter. It is not possible to find in the Charter any support for this view.

Article 25 is not confined to decisions in regard to enforcement action but applies to ‘the decisions of the Security Council’ adopted in accordance with the Charter. Moreover, that Article is placed, not in Chapter VII, but immediately after Article 24 in that part of the

Charter which deals with the functions and powers of the Security Council. If Article 25 had reference solely to decisions of the Security Council concerning enforcement action under Articles 41 and 42 of the Charter, that is to say, if it were only such decisions which had binding effect, then Article 25 would be superfluous, since this effect is secured by Articles 48 and 49 of the Charter.” (ICJ 1971, Paragraf 113)

Israel er derfor helt klart bundet til å følge Sikkerhetsrådsresolusjonene, selv om det så langt ikke har blitt vedtatt at det skal benyttes væpnede styrker eller økonomiske sanksjoner som reaksjon.

7.4 Avsluttende drøfting

Utgangspunktet for drøftingen var i hvilken grad, og hvordan, den israelske bosettingspolitikken er i strid med folkeretten.

Når det gjelder legaliteten av den israelske okkupasjonen så er den helt klart et brudd på folkeretten. Dette fordi Israel uten tvil er en okkupasjonsmakt etter folkerettens definisjon. Politikernes argumenter indikerer at territoriet anses som et herreløst land, såkalt ”terra nullis”, men det har imidlertid ikke noen legal forankring. Vedtak fra sikkerhetsrådet, samt de folkerettslige definisjonene på okkupasjon har forrang over enhver stat sine egne synspunkter. Det er imidlertid sannsynlig at okkupasjonen var lovlig de første månedene siden den kan anses som selvforsvar. Den statusen endret seg da sikkerhetsrådet vedtok at

Israel er en okkupasjonsmakt, og at de skal trekke de militære styrkene tilbake fra områdene de hadde okkupert. Noe som ikke har blitt overholdt av Israel frem til i dag.

Angående legaliteten av å bygge israelske bosettinger på det palestinske territoriet er det en avgjørende faktor at området er ansett som okkupert. En okkupasjonsmakt har ikke lov til å bygge bosettinger på okkupert territorium. Det er mye som taler for at de israelske bosettingene har fått en permanent karakter siden de fleste er sivile. Om de hadde vært militære utposter på sikkerhetsmessig strategiske områder kunne det vurderes om de var legale. Men like fullt måtte det vært et trusselbilde som tilsa at handlingen var nødvendig. Situasjonen i Midtøsten er anspent og Israel fremhever nå Syria og Iran som de største truslene. Syria grenser til Israel, men det har ikke relevans ovenfor bosettingene på det palestinske territoriet, da de ikke er sikkerhetsmessig strategisk plassert ovenfor en eventuell trussel fra Syria. (vedlegg 1). Iran deler ikke grense med Israel, og det palestinske territoriet kan heller ikke anses som et strategisk område for å forsvare seg mot angrep fra de. I tillegg har Israel inngått fredsavtaler med både Egypt og Jordan, og landene er derfor ikke i krig. Den opprinnelige begrunnelsen for bosettingene reflekterer derfor ikke dagens faktiske forhold.

Sikkerhetsrådet er tydelige på at de israelske bosettingene ikke er lovlige. Det kommer frem i Sikkerhetsrådsresolusjon 2334 (2016) hvor de påpeker at bosettingene: *«has no legal validity and constitutes a flagrant violation under international law»* Ved å bruke betegnelsen *«flagrant»*, har Sikkerhetsrådet understreket at dette er åpenbart og utelater all tvil. Så langt har ikke resolusjonene blitt etterfulgt av Israel. De utfordrer derfor Sikkerhetsrådet sin myndighet og medlemslandene sin plikt til å etterfølge alle vedtak som er tatt av rådet. Manglende sanksjoner kan bero på at USA, som er Israel sin nærmeste allierte, ikke ville godkjent et sånt tiltak og dermed lagt ned veto.

De israelske bosettingene bryter Den fjerde Genevekonvensjonen (1949) og flere Sikkerhetsrådsresolusjoner, dermed også FN-pakten (1945) som pålegger medlemslandene å rette seg etter vedtakene fra FNs sikkerhetsråd. Folkerettsbruddene har imidlertid ikke fått store konsekvenser for Israel siden Sikkerhetsrådet ikke har vedtatt å gripe inn gjennom sanksjoner eller militære aksjoner.

8.0 Konklusjon

Resultatene av analysen viser at den Israelske bosettingspolitikken har vært sikkerhetisert i hele perioden mellom 1967 – 2017. For at noe skal anses som sikkerhetisert må det komme til uttrykk gjennom talehandlinger. Begreper som ”forsvarbare grenser” og ”sikkerhet” er vektlagt i de offentlige uttalelsene fra israelske politikere. Bosettingspolitikken etablerte seg på nivået ovenfor ”normale forhold” rett etter seksdagerskrigen i 1967 og det har ikke lyktes, eller vært vilje til, å desikkerhetisere den.

Det er identifisert noen sentrale skillelinjer som kan sees i sammenheng med hvilket parti som har regjeringmakten, og hvilken retning de tilhører innenfor sionismen. Likud har ført en politikk som har vært preget av sterke motsetningsforhold mellom israelere og palestinere. Som analysen viste har politikere ved flere anledninger uttalt at de ikke har noen intensjon om å gi slipp på området. Labor sine uttalelser om palestinerne har vært mildere og det virker som deres intensjon er å bytte land mot fred. Hvor de mener grensene skal gå er imidlertid uklart.

Videre viser resultatene at de faktiske forhold ikke kan forklares som utelukkende sikkerhetsmessige tiltak. Bosettingspraksisen har økt drastisk, og bosettingene er hovedsakelig bygget på områder som ikke er sikkerhetsmessig strategiske. Denne politikken har ført til at FNs sikkerhetsråd har vedtatt at de er bekymret for at den vedvarende israelske bosettingsaktiviteten setter to-statsløsningen i fare.

I den folkerettslige drøftelsen ble det fastslått at de israelske bosettingene på palestinsk territorium er brudd på folkeretten. Det er ikke legalt etter folkeretten sine bestemmelser å flytte egen sivilbefolkning inn på okkupert territorium. I tillegg har Sikkerhetsrådet i en rekke resolusjoner fordømt bosettingene. Israel har ikke etterfulgt påbudene og det har så langt ikke ført til sanksjoner eller militære tiltak.

9.0 Litteraturliste

Allon, Yigal. 1976. "Israel: The Case for Defensible Borders." Foreign Affairs, October 1976 issue.

<https://www.foreignaffairs.com/articles/israel/1976-10-01/israel-case-defensible-borders>

Aronoff, Yael S. 2010. "From Warfare to Withdrawal: The Legacy of Ariel Sharon." Israel Studies, Volume 15 (2)

Austin, J.L. 1962. "How do things work. Oxford: Oxford University Press.

Balzacq, Thierry, Sarah Leonard og Jan Ruzicka. 2016. "Securitization revisited: theory and cases." International Relations 2016, Vol. 30(4): 494-531. SAGE journals.

Beilin, Yossi. 1992. "Israel, a Concise Political History." Weidenfeil & Nicolson. London.

Bergstrøm, Rebecca og Hilde Westbye 2012. *Hvordan finne rettskilder*. Fagbokforlaget AS. Bergen.

Butenschøn, Nils. A. 2006. *Drømmen om Israel; Historiske og ideologiske forutsetninger for staten Israel*. 2006. Universitetsforlaget AS. Oslo.

Butenschøn, Nils A. 2008. *Midtøsten; Imperiefall, statsutvikling, kriger*. Universitetsforlaget AS. Oslo

Buzan, Barry, Ole Wæver og Jaap de Wilde. 1998. *Security: A new framework for analysis*. Lynne Rienner Publishers, Inc United States of America.

Collins, Alan. 2010. *Contemporary Security Studies*. Oxford University Press. New York.

Coskun, Bezen Balamir. 2010. *History writing and securitization of the other: the construction and reconstruction of Palestinian and Israeli security discourses*. Cambridge Review of International affairs 23(2): 281-292

Den tredje Genevekonvensjonen. 1949. The Geneva Conventions: *Convention (III) Relative to The Treatment of Prisoners of War*. Geneva, 12. August 1949.

Den fjerde Genevekonvensjonen. 1949. The Geneva Conventions: *Convention (IV) Relative to The Protection of Civilian Persons in Time of War*. Geneva, 12 August 1949.

Falk, Rickard. 2014. United Nations Human Right Council. Twenty fifth session. Agenda item 7. *Report of The Special Rapporteur on The Situation of Human Rights in The Palestinian Territories Occupied since 1967*.

FN-Pakten. 1945. *Charter of the United Nations*.

<http://www.fn.no/FN-informasjon/Avtaler/FN-pakten/FN-pakten>

FNs Generalforsamling. 1971. United Nations General Assembly. "Report of the special committee to investigate Israeli practices affecting the human rights of the population of the occupied territories." A/8389.

<https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/0/858C88EB973847F4802564B5003D1083>

FNs Generalforsamling. 2013. United Nations General Assembly. 2013. Human Rights Council. "Report of the independent international fact finding mission to investigate the implications of the Israeli settlements on the civil, political, economic, social and cultural rights of the Palestinian people throughout the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem. A/HRC/22/63

http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A-HRC-22-63_en.pdf

FNs Sikkerhetsråd. United Nations Security Council. "Security Council Resolutions".

<http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/>

FNs Sikkerhetsråd. 1980. "Report of The Security Council Commission Established under Resolution 466 (1979)" Lest: 22.03.2017

<https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/0/6956B6BC3E956094852563B7005AC2BD>.

FNs Sikkerhetsråd. 2002. 4625 meeting. S/PV.4625 (Resumption 3)

<https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/0/17207BB7AC95952285256C5900632CCE>

FNs Sikkerhetsrådsresolusjon 181 (1947)

<https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/0/7F0AF2BD897689B785256C330061D253>

FNs Sikkerhetsrådsresolusjon 237 (1967)

<https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/0/E02B4F9D23B2EFF3852560C3005CB95A>

FNs sikkerhetsrådsresolusjon 242 (1967)

<https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/0/7D35E1F729DF491C85256EE700686136>

FNs sikkerhetsrådsresolusjon 252 (1968)

<https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/0/46F2803D78A0488E852560C3006023A8>

FNs Sikkerhetsrådsresolusjon 446 (1979)

<https://unispal.un.org/DPA/DPR/unispal.nsf/0/BA123CDED3EA84A5852560E50077C2DC>

FNs Sikkerhetsrådsresolusjon 2334 (2016)

<http://www.un.org/webcast/pdfs/SRES2334-2016.pdf>

Galchinsky, Michael. 2004. "Israeli studies. Volume 9. Number 3. The Jewish Settlement in The West Bank: International law and Israeli Jurisprudence."

http://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1002&context=english_facpub

Gazit, Shlomo. 2003. *Trapped Fools: Thirty years of Israeli Policy in the Territories*. Frank Cass Publishers. London.

Grønmo, Sigurd. 2004. *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Fagbokforlaget AS, Bergen

Haag-konvensjonen. 1907. "The Hague Convention of 1907".

<https://ihl-databases.icrc.org/ihl/INTRO/195>

Haaretz. 2007. *"The Jordanian Option, The Plan That Refuses to Die."* Lest. 18.04.2017.
<http://www.haaretz.com/print-edition/features/the-jordanian-option-the-plan-that-refuses-to-die-1.226164>

Haaretz. 2009. *"Full Text of Netanyahu`s Foreign Policy Speech at Bar Ilan"* Lest: 18.04.2017.
<http://www.haaretz.com/news/full-text-of-netanyahu-s-foreign-policy-speech-at-bar-ilan-1.277922>

Harris, William Wilson. 1980. *"Taking Root: Israeli Settlement in the West Bank, the Golan and Gaza-Sinai, 1967-1980."* Research Studies Press. John Wiley & Sons, Ltd. United States of America.

ICJ statutene. *Statute of The International Court of Justice.*

ICJ. 1971. International Court of Justice. *Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia (South West Africa) notwithstanding Security Council Resolution 276 (1970) Advisory Opinion of 21 June 1971.*
<http://www.icj-cij.org/docket/?sum=296&code=nam&p1=3&p2=4&case=53&k=a7&p3=5>

ICJ. 2004. International Court of Justice. *Legal Consequences of The Construction of a Wall in The Occupied Territory. Advisory Opinion of 9 July 2004.*
<http://www.icj-cij.org/docket/files/131/1671.pdf>

Israeli High Court of Justice. 2004. "HCJ 2056/04"
http://elyon1.court.gov.il/Files_ENG/04/560/020/A28/04020560.A28.pdf

Israels Selvstendighetserklæring. 1948. *"Declaration of Israel`s Independence.* Issued at Tel Aviv on May 14, 1948.
<http://stateofisrael.com/declaration/>

Israel Ministry of Foreign Affairs. 1974. *"Cabinet Communique on Settlements in The West Bank – 26 July 1974 – and the statement in the Knesset by Prime Minister Rabin – 31 July 1974."* Lest. 01.05.2017

<http://www.israel.org/MFA/ForeignPolicy/MFADocuments/Yearbook2/Pages/17%20Cabinet%20communique%20on%20settlements%20in%20the%20West%20B.aspx>

Israel Ministry of Foreign Affairs. 1977. "*Statement by Prime Minister Begin to the Zionist General Council – 23. June 1977*". Lest. 01.05.2017

<http://mfa.gov.il/MFA/ForeignPolicy/MFADocuments/Yearbook3/Pages/6%20Statement%20by%20Prime%20Minister%20Begin%20to%20the%20Zionist.aspx>

Israel Ministry of Foreign Affairs. 1977/2. "*Government statement on recognition of three settlements – 26 July 1977.*" Lest 03.05.2017

<http://mfa.gov.il/MFA/ForeignPolicy/MFADocuments/Yearbook3/Pages/23%20Government%20statement%20on%20recognition%20of%20three%20se.aspx>

Israel Ministry of Foreign Affairs. 1981. "*Statement in the Knesset by Prime Minister Begin upon the Presentation of his Second Government – 5 August 1981.*" Lest: 01.05.2017.

<http://www.mfa.gov.il/MFA/ForeignPolicy/MFADocuments/Yearbook5/Pages/44%20Statement%20in%20the%20Knesset%20by%20Prime%20Minister%20Begin.aspx>

Israeli Ministry of Foreign Affairs. 1995. "*PM Rabin in Knesset – Ratification of Interim Agreement.*" Lest. 01.05.2017.

<http://mfa.gov.il/MFA/MFA-Archive/1995/Pages/PM%20Rabin%20in%20Knesset-%20Ratification%20of%20Interim%20Agree.aspx>

Israel Ministry of Foreign Affairs. 2001. "*Political Structure and Elections*" Lest: 29.03.2017.

<http://www.mfa.gov.il/MFA/AboutIsrael/Spotlight/Pages/Political%20Structure%20and%20Elections.aspx>.

Israel Ministry of Foreign Affairs. 2005. "*Summary of the Opinion Concerning Unauthorized Outposts-Talya Sason, Adv*" Lest. 01.05.2017

<http://www.mfa.gov.il/mfa/aboutisrael/state/law/pages/summary%20of%20opinion%20concerning%20unauthorized%20outposts%20-%20talya%20sason%20adv.aspx>

Israel Ministry of Foreign Affairs. 2013. "*The state: Political Structure*" Lest: 29.03.2017.
<http://www.mfa.gov.il/mfa/aboutisrael/state/pages/the%20state-%20political%20structure.aspx>.

Israel Ministry of Foreign Affairs. 2015. "*Israeli Settlements and International Law*" Lest: 22.03.2017.
<http://www.mfa.gov.il/mfa/foreignpolicy/peace/guide/pages/israeli%20settlements%20and%20international%20law.aspx>.

Jacobsen, Dag Ingvar. 2005. *Hvordan gjennomføre undersøkelser?* Kristiansand. Høyskoleforlaget.

Jewish Virtual Library. 2015. "*Labor Party: History & Overview*" Lest: 29.03.2017.
<http://www.jewishvirtuallibrary.org/history-and-overview-of-the-labor-party>

Jewish Virtual Library. 2017. "*Israel Palestinian Peace Process: The settlements*"
<http://www.jewishvirtuallibrary.org/the-israeli-settlements>

Knesset. 2004. "Document. Prime Minister Ariel Sharon`s address to The Knesset prior to the vote on the Disengagement Plan" Lest: 20.03.2017.
<https://www.knesset.gov.il/docs/eng/sharonspeech04.htm>

Knesset. 2008. "Yigal Allon (Peikowitz) 1918 – 1980."
http://www.knesset.gov.il/lexicon/eng/alon_eng.htm

Knesset 2012a. *Ninth Knesset, June 13, 1977 – July 20, 1981*.
<https://knesset.gov.il/review/ReviewPage2.aspx?kns=9&lng=3>

Knesset. 2012b. *Eithteenth Knesset. February 24, 2009 – February 05, 2013*.
<https://www.knesset.gov.il/review/ReviewPage2.aspx?kns=18&lng=3>

Knesset. 2017. "*Press release: Knesset passes Settlement Regulation Law*" Lest: 01.03.2017.
https://www.knesset.gov.il/spokesman/eng/PR_eng.asp?PRID=13341.

Lein, Yehezkel. 2002. "*Land Grab; Israel`s Settlement Policy in the West Bank*" Lest 14.03.17

https://www.btselem.org/download/200205_land_grab_eng.pdf

Levy-rapporten. 2012. "*The Levy Commission Report on the Legal Status of Building in Judea and Samaria.*"

<http://israelipalestinian.procon.org/sourcefiles/The-Levy-Commission-Report-on-the-Legal-Status-of-Building-in-Judea-and-Samaria.pdf>

Likud. 2015. "*About the Likud party, History of the movement*" Lest: 29.03.2017.

<https://www.likud.org.il/en/about-the-likud/history-of-the-movement>.

Mahler, Gregory. 2010. "*Politics and Government in Israel: The Maturation of a Modern State*" Rowman & Littlefiels Publishers Inc. United Kingdom.

Meir, Shamgar. 1971. "*The Observance of International Law in the Administered Territories,*" 1 Israel Yearbook of Human Rights (1971) : 262-266

Netanyahu, Benjamin. 2017. Twitter.

<https://twitter.com/netanyahu/status/867015401976287233?s=07>

Oxford Reference. 2017. "*Labour Party, Israel*" Lest: 29.03.2017

<http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803100046454?rskey=cGsvNA&result=4>

Peleg, Ilan. 1987. "*Begin`s Foreign Policy, 1977-1983 – Israel`s Move to the Right*". Greenwood Press inc, Conneticut. United States of America.

Rosen, Steven J. 2012. "*Israeli settlements, American Pressure, and Peace.*" Lest. 20.03.17

<http://jcpa.org/article/israeli-settlements-american-pressure-and-peace-2/>

Ruud,Morten og Geir Ulfstein. 2011. *Innføring i folkerett.* Oslo. Univeristetsforlaget

Schaefer, Philip Jan. 2012. *“Human and Water Security in Israel and Jordan.”* Springer. Berlin.

Searle, John R. 1979. *“Expression and Meaning – Studies in the Theory of Speech Acts.”* Cambridge: Cambridge University Press.

Times of Israel. 2016. *“Full text to Netanyahu’s response to Kerry speech on Mideast peace”*. Lest. 15.04.2017.

<http://www.timesofisrael.com/full-text-of-netanyahus-response-to-kerry-speech-on-mideast-peace/>

United Nations Security Council *“Security Council Resolutions”* Lest.: 01.05.2017.

<http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/>

Varhaugvik, Anne-Merete. 2015. *Israel og de okkuperte palestinske områdene; Hafrada eller Apartheid*. Bacheloroppgave ved Høgskolen i Molde, Vitenskapelig høgskole i logistikk.

<http://hdl.handle.net/11250/2379010>

Yiftachel, Oren. 2010. *“From Sharon to Sharon: Spatial planning and separation regime in Israel/Palestine.”* HAGAR Studies on Culture, Polity and Identities Vol.10(1) 2010: 73-106.

[http://www.geog.bgu.ac.il/members/yiftachel/new_papers_2009/yiftachel%20sharon%20to%20sharon%20Hagar%2010-1%20\(2010\).pdf](http://www.geog.bgu.ac.il/members/yiftachel/new_papers_2009/yiftachel%20sharon%20to%20sharon%20Hagar%2010-1%20(2010).pdf)

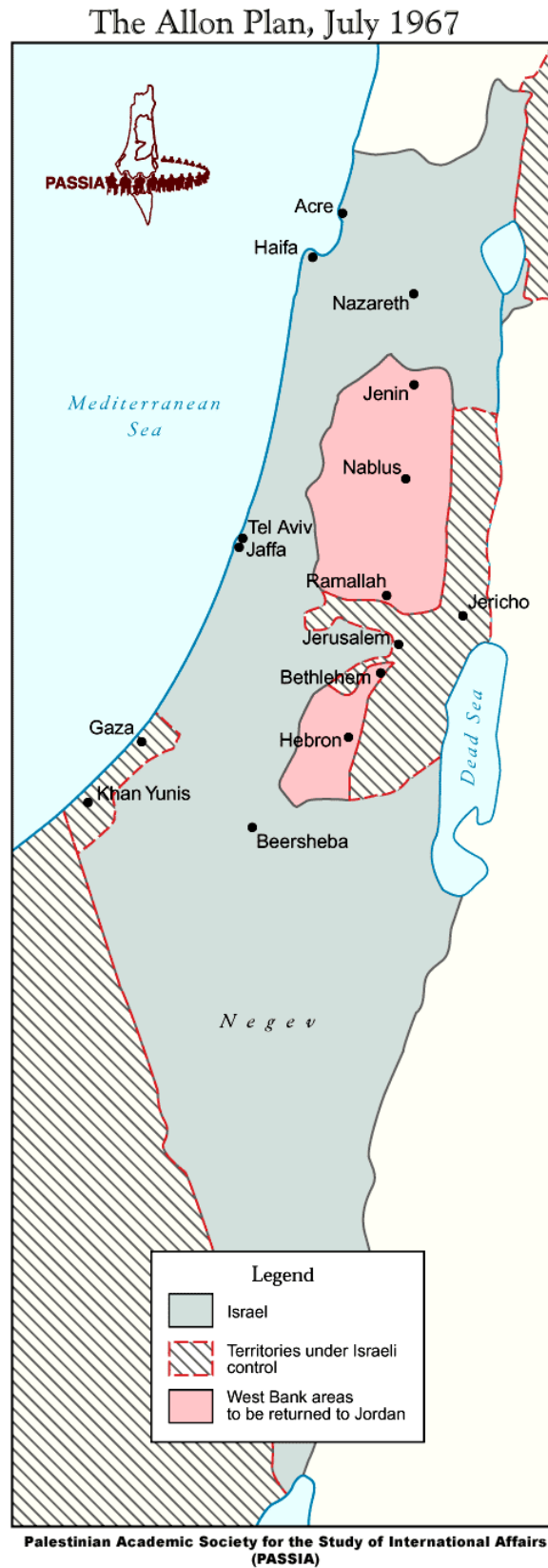
Zeitoun, Mark. 2007. *“The Conflict vs. Cooperation Paradox: Fighting Over or Sharing of Palestinian-Israeli Groundwater.”* Water International.

10.0 Vedlegg

10.1 Vedlegg 1 - Kart over regionen.

10.2 Vedlegg 2 - Kart over Allon-planen: 1967

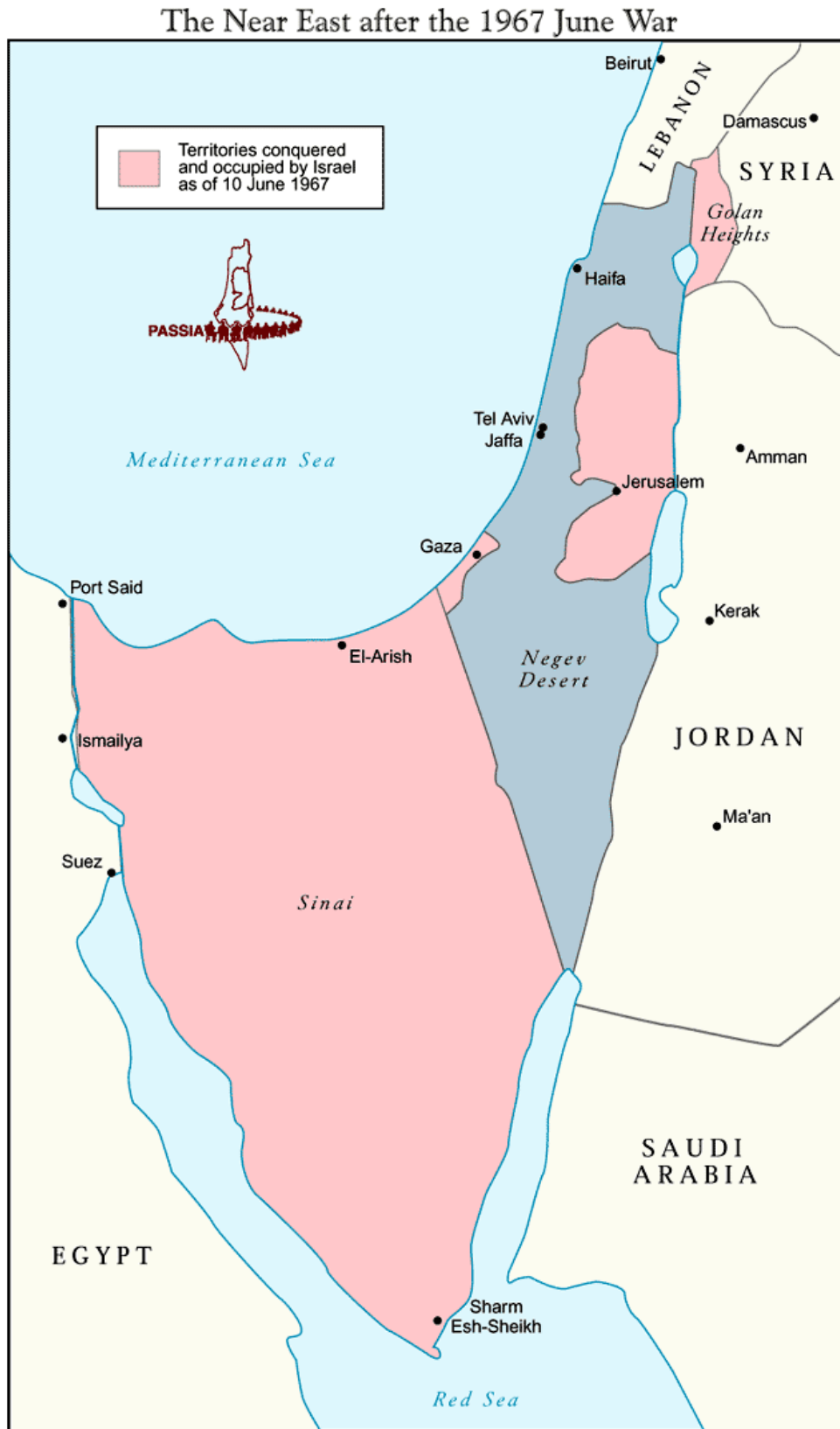

10.3 Vedlegg 3 - Kart over soneinndelingen, Oslo Avtalen: 1995

Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs
(PASSIA)

10.4 Vedlegg 4 - Kart over områder som ble okkupert i 1967

Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA)

